

Programma

BEGROTING 2020

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord		1
Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
1.2	Budgetcyclus	3
1.3	Functies van de begroting en jaarstukken	4
1.4	Bestuurlijke procedure	5
Hoofdstuk 2	Van voorjaarsnota 2019 naar begroting 2020	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Financieel totaaloverzicht	7
2.3	P.M. posten	11
2.4	Overzicht investeringen	12
2.5	Reserves en voorzieningen	13
2.6	Baten en lasten programma's / taakvelden	14
Hoofdstuk 3	Programmplan	15
3.1	Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	15
3.2	Programma B - Verkeer en vervoer	18
3.3	Programma C - Economie & VHROSV	20
3.4	Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	22
3.5	Programma E - Sociaal domein	24
3.6	Programma F - Volksgezondheid en milieu	26
3.7	Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2020 - 2023	28
Hoofdstuk 4	Paragrafen	29
4.1	Organisatieschema	29
4.1.1	Organisatiestructuur	29
4.2	Bedrijfsvoering	30
4.2.1	Algemeen	30
4.2.2	Personeelsbeleid	31
4.2.3	Personeelssterkte	31
4.2.4	Arbeidsomstandigheden	31
4.2.5	Informatiebeveiliging	32
4.3	Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	33
4.3.1	Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen	34
4.3.2	Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf	35
4.3.3	Financiële risico's Grondbedrijf	39
4.3.4	Niet gekwantificeerde en overige risico's	40
4.3.5	Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen	42
4.3.6	Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief	43
4.3.7	Weerstandsvermogen – conclusies	44
4.3.8	Kengetallen	46
4.3.8.1	Netto Schuldquote	46
4.3.8.2	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47
4.3.8.3	Solvabiliteit	48
4.3.8.4	Grondexploitatie	49
4.3.8.5	Structurele exploitatieruimte	49
4.3.8.6	Belastingcapaciteit	50

4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	52
4.4.1	Wegen	52
4.4.2	Riolering	52
4.4.3	Water	53
4.4.4	Groen	53
4.4.5	Gebouwen	54
4.5	Financiering	55
4.5.1	Renterisiconorm	56
4.5.2	Kasgeldlimiet	57
4.5.3	Renteschema	58
4.6	Lokale heffingen	59
4.6.1	Onroerende zaakbelastingen	59
4.6.2	Afvalstoffenheffing	61
4.6.3	Rioolheffing	62
4.6.4	Toeristenbelasting	63
4.6.5	Grafrechten, begrafenisrechten	63
4.6.6	Bouwleges en overige vergoedingen	64
4.6.7	Kwijtscheldingsbeleid	64
4.6.8	Lastenontwikkeling	65
4.6.9	Totaaloverzicht kostendekkendheid leges	66
4.7	Verbonden partijen	67
4.8	Grondbeleid	74
4.8.1	Visie	74
4.8.2	Beleid inzake reserves en risico	75

Bijlagen:

A.	Programma, functie en portefeuillehouder, budgethouder
B.	Overzicht van reserves en voorzieningen
C.	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D.	Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
E.	Overzicht incidentele baten & lasten
F.	Ontwikkeling eigen vermogen
G.	Begrotingsgegevens i.v.m. EMU-saldo
H.	Geprognosticeerde begin- en eindbalans
I.	Staat van opgenomen geldleningen
J.	Basisset (beleids)indicatoren

Voorwoord



Geacht raadslid,

Hierbij bied ik u, mede namens het college, de begroting 2020 aan. In deze begroting zijn ook de meerjarenramingen voor de jaren 2021-2022 opgenomen, overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

De programmabegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 zijn reëel sluitend.

Bij de voorjaarsnota 2019 vertoonde de begroting in eerste aanleg tekorten die in meerjarig perspectief omgebogen zijn tot een overschot. De getroffen maatregelen bij de begroting 2019 (3% opbrengstverhoging OZB 2020-2022), blijken afdoende te zijn om het tekort in meerjarenperspectief het hoofd te kunnen bieden.

Uw Raad heeft de wens geuit om de ontstane “scheefgroei” tussen de woningen en niet-woningen te herstellen. Diverse overlegmomenten met een vertegenwoordiging van de raad hebben geleid tot een voorstel om de wijze waarop de OZB tarieven worden berekend, aan te passen. Vanaf 2020 zullen de tarieven worden gekoppeld aan de Rijkstarieven die gebaseerd zijn op landelijke trends en gemiddelden. In de raadsvergadering van 12 december 2019 zullen de tarieven ter vaststelling worden aangeboden.

In de meicirculaire 2019 is opgenomen dat het Rijk extra middelen beschikbaar stelt ten behoeve van jeugdhulp. De omvang van deze extra middelen zijn meerjarig nog niet definitief. De gemeente Boekel raamt de uitgaven zo reëel mogelijk. Dit neemt niet weg dat de rijksmiddelen op termijn niet toereikend kunnen zijn. Het is van belang om de transformatie rondom jeugdzorg en GGZ goed te monitoren en maatregelen te nemen om de kosten zoveel mogelijk te beheersen.

Alle voorzienbare lasten van de toekomstige grootschalige investeringen, zoals Kindpark, Zuidwand Sint Agathaplein, de Randweg en woningbouw de Burgt, zijn meegenomen in de programmabegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023.

Dit geldt ook voor de risico's die opnieuw zijn geactualiseerd en afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Hierbij kan geconcludeerd worden dat de vrij besteedbare reserves van voldoende omvang zijn om deze risico's op te kunnen vangen, als die zich allemaal tegelijk zouden voordoen. De monitoring van de financiële positie en mede de versterking daarvan, is een permanent onderdeel van het financieel beleid en uitvoering om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen waarborgen.

Naast deze financiële invalshoeken, het op orde houden en versterken van de financiële positie zal in 2020 ook aandacht worden geschonken aan:

- Vaststellen nieuw bestemmingsplan “De Burgt”;
- Verdere uitwerking van de Centrumontwikkeling;
- Ontwikkelen nieuw bestemmingsplan voor de Dorpsmantel en De Schutboom;
- Regionale uitvoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg;
- Aandacht voor het “Gezondheidsplein”;
- Verdere transformatie van de Jeugdzorg, naast kostenbeheersing en kwaliteitsverbetering zal het integraal werken worden bevorderd;
- Eén integraal Dorpsteam inclusief Jeugdhulp;
- Transitie duurzame veehouderij (Agro Proeftuin De Peel / kringlooplandbouw);
- Versterken leefbaarheid buitengebied m.b.v. ODBN;
- Bijdragen aan de Regionale Energie Strategie binnen Brabant Noordoost;
- Bescherming van informatie en privacygevoelige informatie van burgers;
- Verdere uitvoering Collegeprogramma 2018-2022.

Het jaar 2020 betekent weer een jaar met veel ambities. Ambities die veel kunnen bieden voor onze gemeenschap en daarbuiten. Een gemeenschap waar men met plezier woont, leeft en werkt en waar men elkaar helpt in het levendig en zelfstandig houden van deze prachtige gemeente met zijn unieke kernen.

Ik ga er vanuit dat de begrotingsstukken u een helder inzicht geven in de financiële en beleidsmatige ontwikkeling en dat de begroting 2020 bijdraagt aan de invulling van onze strategische visie Boekel, gastvrij en actief naar 2030.

Ik wens u een vruchtbare begrotingsbehandeling toe.

De burgemeester,
P.M.J.H. Bos

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In het onderhavige hoofdstuk worden enkele algemene onderwerpen zoals 'de budgetcyclus', 'de functie van de begroting en de jaarrekening' en het 'bestuurlijke proces' uiteengezet en toegelicht.

Hoofdstuk twee betreft de financiële vertaling van de voorjaarsnota 2019 naar de begroting 2020 en geeft de aansluiting van de begroting met de voorjaarsnota weer.

Hoofdstuk drie behandelt het programmaplan. Dit plan is een overzicht van de beleidsitems zoals de raad die behandelt. De programma's bestaan uit verzamelingen van gemeentelijke producten / taalvelden.

In hoofdstuk vier worden de in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven paragrafen behandeld. De onderwerpen van de paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het doel van de paragrafen is dan ook om de onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, in een kort overzicht gebundeld weer te geven. De paragrafen geven, gezien het groot financieel en politiek belang, informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Boekel op korte en (middel) langere termijn.

1.2 Budgetcyclus

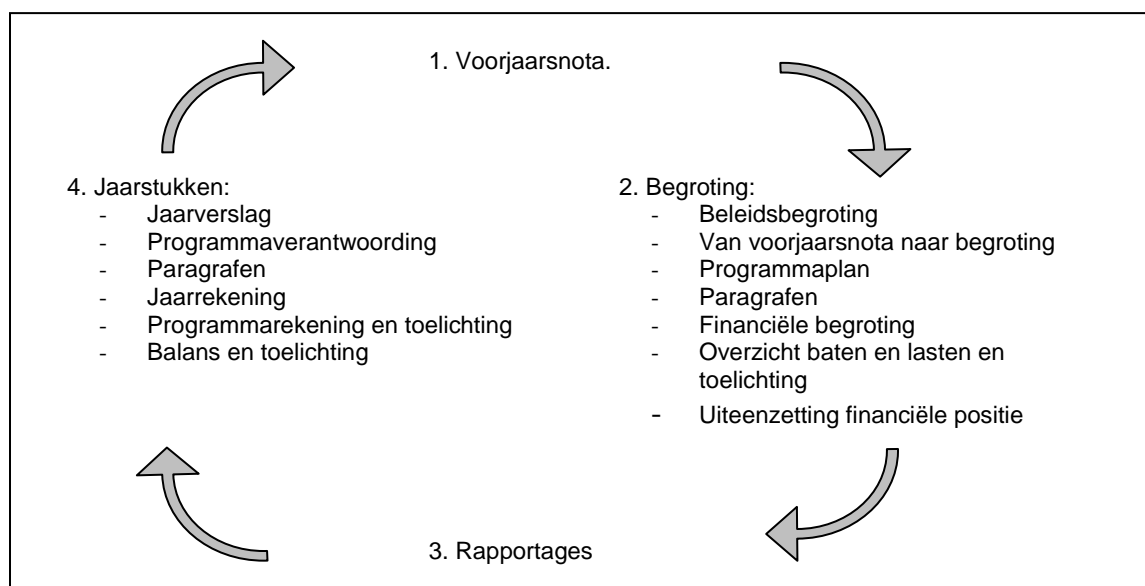
Het BBV onderscheidt een beleids- en een financiële begroting. De begroting van de grondexploitatie is ingepast in alle begrotingsdocumenten, maar kent, exploitatietechnisch, een budgettair neutraal karakter. Daar de mutaties hiervan tot uitdrukking komen in de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden op de balans.

1. Voorjaarsnota

De budgetcyclus start met de voorjaarsnota in de periode april / mei / juni. De voorjaarsnota is als het ware de fundering voor de begroting, die na de algemene beschouwingen in november wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Begroting

Zoals de budgetcyclus aangeeft, is de begroting onderverdeeld in de beleidsbegroting en de financiële begroting.



Budgetcyclus Besluit Begroting en Verantwoording

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting gaat vooral in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De begroting is onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- Van voorjaarsnota naar begroting:
hier is de opbouw van het saldo van de voorjaarsnota naar het saldo van de begroting terug te vinden.
- Het programmaplan:
dit plan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat.
- De paragrafen:
dit begrotingsonderdeel legt de beleidslijnen vast voor wat betreft relevante beheersmatige aspecten en het lokale heffingenbeleid.

Financiële begroting

De financiële positie en de geraamde inkomsten en uitgaven voor de komende jaren van de gemeente worden in dit onderdeel inzichtelijk gemaakt. De financiële begroting bestaat minimaal uit:

- Het overzicht van de baten en lasten;
- De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting: de uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

3. Rapportages

Het periodiek rapporteren is een onlosmakelijk onderdeel van de P&C-cyclus. De actuele stand van zaken en de meest recente toekomstverwachtingen worden hierin uiteengezet en nader toegelicht. Daar waar nodig en/of gewenst wordt op verschillende momenten gerapporteerd.

4. Jaarstukken

Na afloop van het boekjaar presenteren wij u de beleidsmatige en financiële resultaten in de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. In tegenstelling tot de begroting gaat het dan niet om ramingen, maar om financiële en beleidsmatige realisaties. Het jaarverslag is onderverdeeld in de programmaverantwoording en de paragrafen. In het jaarverslag staan de resultaten ten aanzien van het beleid centraal. De jaarrekening bevat de programmarekening met een toelichting en de balans met bijbehorende toelichting. De jaarrekening gaat merendeels in op de behaalde financiële resultaten.

1.3 Functies van de begroting en jaarstukken

De begroting en jaarstukken zijn om vier redenen belangrijk voor de raad. In de eerste plaats is dat vanwege het budgetrecht van de raad. Dit houdt in dat alleen de raad bevoegd is het college te machtigen tot het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen. Dit is de **autorisatiefunctie**. Het grote belang van deze functie komt ook tot uitdrukking in het feit dat deze functie ook wel de staatsrechtelijke functie wordt genoemd. Of zoals de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie het zegt: 'Het budgetrecht is een fundament van elke volksvertegenwoordiging, dus ook van de raad'.

In het verlengde van de autorisatiefunctie ligt de 2^e functie van de begroting, de **allocatiefunctie**. Omdat de middelen beperkt zijn, moet gekozen worden aan welke doeleinden wel of geen en aan welke minder of meer middelen worden besteed. Bij deze functie komt nadrukkelijk tot uiting dat het bij de begroting om zowel het beleid als de financiële vertaling gaat. In het BBV komt dat tot uitdrukking doordat de begroting bestaat uit een programmabegroting en een financiële begroting. In de programmabegroting wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten die nagestreefd worden, hoe men deze effecten wil gaan bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn en hoe deze worden ingezet.

In de derde plaats heeft het sluitstuk van de begroting, de jaarstukken, de **controlerende functie**. Deze functie is in het duale stelsel in belang toegenomen. Versterking van de controlerende functie van de raad is een van de oogmerken van de dualisering. Bij de controle zijn diverse aspecten van belang. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven: de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, moeten op een rechtmatige manier tot stand zijn gekomen. Door het vaststellen van de jaarrekening wordt het college decharge verleend voor het gevoerde financieel beleid/beheer in het

betreffende jaar. Het jaarverslag moet verenigbaar zijn met de jaarrekening, wat wil zeggen dat de cijfers in beide documenten met elkaar overeenstemmen en de conclusies ten aanzien van de financiële positie eenzelfde beeld geven. Voorts is het jaarverslag van belang voor de toetsing van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Op het jaarverslag wordt hier verder niet ingegaan, omdat het jaarverslag zich, net zoals zijn tegenhanger de begroting, richt op beleid.

De raad maakt bij zijn controlerende taak gebruik van de controleverklaring waarin de accountant zijn oordeel geeft over zowel de getrouwheid als rechtmatigheid. Ook kan de raad gebruik maken van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid.

Tenslotte, heeft de raad tot taak ervoor te zorgen dat de begroting in evenwicht is. Voor deze taak is een adequaat inzicht in de financiële positie noodzakelijk. **Het geven van een goed inzicht in de financiële positie** is de vierde begrotingsfunctie. Van de eis dat de begroting in evenwicht is, mag worden afgeweken als aannemelijk gemaakt kan worden dat de begroting in de eerstvolgende jaren in evenwicht wordt gebracht (artikel 189, derde lid van de Gemeentewet). Voorts kan de raad besluiten tot instelling van een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie. Er is een Rekenkamercommissie ingesteld en de leden van de commissie Bestuur & Leven zijn lid van de rekenkamercommissie.

1.4 Bestuurlijke procedure

Het tijdspad van de begroting ziet er vanaf het moment van aanbieden tot het moment van vaststelling in de raad als volgt uit:

- | | |
|--|------------|
| • Aanbieding begroting 2020 aan de commissie- en raadsleden | 10-09-2019 |
| • Ambtelijke technische toelichting begroting 2020 (indien wenselijk) | 19-09-2019 |
| • Inleveren algemene beschouwingen door de raad (1 ^e termijn, tot 09:00 uur*) | 14-10-2019 |
| • Verzending antwoorden algemene beschouwingen 1 ^e termijn aan de raad | 31-10-2019 |
| • Behandeling begroting 2020 in raad (vanaf 16.00 uur) | 07-11-2019 |

* Gelieve de 1e termijn uiterlijk maandagmorgen 09:00 aan te leveren bij de Griffie.

* Gelieve de vragen te nummeren (doornummers), en het document te voorzien van paginanummers.

HOOFDSTUK 2 Van voorjaarsnota 2019 naar begroting 2020

2.1 Inleiding

Op basis van het vastgestelde onderdeel van de voorjaarsnota 2019 (Raadsbesluit d.d. 27.06.2019) is de financiële begroting 2020 – 2023 doorgerekend.

Een begroting die qua programma indeling is aangepast aan de eisen die de wet (BBV) vanaf begrotingsjaar 2017 stelt. Deze aangepaste indeling betreft de gewijzigde programma indeling op basis van de nieuwe taakvelden indeling. In bijlage A vindt u de programma / taakvelden indeling.

Tenslotte zijn er in de onderhavige begroting nog enkele mutaties als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en voortschrijdend inzicht opgenomen. In de volgende paragraaf worden deze mutaties inzichtelijk gemaakt en kort (per mutatie) toegelicht.

2.2. Financieel totaaloverzicht

Van voorjaarsnota 2019 naar begroting 2020		2020		2021		2022		2023	
- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)		Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2019			-7.000		-4.000	105.000		75.000	
2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2020			-56.000		-63.000		-135.000		-60.000
	<i>Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid</i>								
A.01	Salarissen en sociale lasten		-198.000		-200.000		-263.000		-263.000
A.02	Algemene uitkering (gemeentefonds)	160.000		36.000			-233.000		-209.000
A.03	Algemene uitkering (stelpost Jeugdzorg - gemeentefonds)	0		0		160.000		160.000	
A.04	Stelpost loon- prijsontwikkeling	252.000		266.000		293.000		319.000	
A.05	Taakmutaties	289.000		423.000		605.000		706.000	
A.06	Rente		-35.000		-126.000		-136.000		-77.000
A.07	OZB-opbrengsten	0		0		0			-89.000
A.08	Diverse kleine mutaties PA		-9.000		-7.000		-10.000		-17.000
	<i>Programma B - Verkeer en vervoer</i>								
B.01	Salarissen en sociale lasten	12.000			-7.000		-7.000		-7.000
B.02	Afschrijvingen (& toegerekende rente)	91.000		73.000			-1.000		-5.000
B.03	Markeringen en figuren		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
	<i>Programma C - Economie & VHROSV</i>								
C.01	Salarissen en sociale lasten		-61.000		-57.000		-61.000		-61.000
C.02	Afschrijvingen (& toegerekende rente)	3.000		3.000		3.000		3.000	
C.03	Anterieure en exploitatie overeenkomst(en)	20.000		120.000		120.000		120.000	
C.04	Leges omgevingsvergunning	0		20.000		40.000		60.000	
	<i>Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie</i>								
D.01	Salarissen en sociale lasten		-12.000		-16.000		-26.000		-25.000
D.02	Afschrijvingen (& toegerekende rente)	15.000		20.000		15.000		0	
D.03	Subsidie Bibliotheek		-15.000		-15.000		-28.000		-28.000
D.04	Diverse kleine mutaties PD		-9.000		-9.000		-9.000		-9.000

Van voorjaarsnota 2019 naar begroting 2020		2020		2021		2022		2023	
- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)		Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
	<u>Programma E - Sociaal domein</u>								
E.01	Salarissen en sociale lasten		-62.000		-64.000		-71.000		-73.000
E.02	Afschrijvingen (& toegerekende rente)		-4.000		-4.000		-4.000		-3.000
E.03	Wmo		-250.000		-250.000		-250.000		-250.000
E.04	Jeugdhulp		-108.000		-158.000		-158.000		-158.000
E.05	Bijdrage werkvoorzieningsschap		-13.000	16.000		25.000			-20.000
E.06	Participatie & Re-integratie		-6.000		-6.000		-7.000		-8.000
E.07	Minima		-3.000		-3.000		-3.000		-3.000
	<u>Programma F - Volksgezondheid en milieu</u>								
F.01	Salarissen en sociale lasten		-2.000		-14.000		-19.000		-19.000
F.02	Afschrijvingen (& toegerekende rente)		-13.000		-12.000		-12.000		-12.000
F.03	Bijdrage GGD (onderdeel Jeugdhulp)		-35.000		-35.000		-35.000		-35.000
F.04	Bijdrage ODBN		-58.000		-52.000		-58.000		-52.000
3.) Saldo begroting 2020 - 2023 (som van 1 + 2)			-63.000		-67.000		-30.000	15.000	

Toelichting mutaties: van voorjaarsnota 2019 naar begroting 2020

1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2019

Betreft het saldo van de voorjaarsnota 2019 (Raadsbesluit 27.06.2019).

2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2020

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

- A.01 Betreft extra kosten voor toekomstige regie op het Sociaal Domein en loon- en prijsontwikkeling cf. de resultaten uit de cao onderhandelingen tussen de VNG en de bonden.
- A.02 Betreft bijstelling van de algemene uitkering (mei circulaire 2019) t.o.v. de december circulaire 2018 zoals deze in de voorjaarsnota 2019 is opgenomen.
- A.03 In de meicirculaire 2019 is opgenomen, dat het Rijk besloten heeft om extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget tot en met 2021. De toezichthouder heeft besloten deze middelen vanaf 2022 als volgt op te nemen in de begroting:
- Voor de jaren 2022 en 2023 kan door de gemeente een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden: per gemeente naar rato van de € 300 miljoen (in 2021).
 - Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' kan als structureel opgenomen worden.
 - Voorwaarde is dat daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.
- A.04 Betreft bijstelling van de stelpost loon- en prijsontwikkeling (mei circulaire 2019) t.o.v. de december circulaire 2018 zoals deze in de voorjaarsnota 2019 is opgenomen.
- A.05 Betreft vrijval van de niet functioneel geraamde taakmutaties die opgenomen zijn in de meicirculaire 2018. Met het opstellen van de begroting 2020 is hier invulling aan gegeven, derhalve kan deze stelpost vrijvallen.
- A.06 Met het opstellen van de voorjaarsnota 2019 is per abuis de interne toe te rekenen rente over de boekwaarde (activa) niet correct verwerkt, derhalve wordt dit nu gecorrigeerd.
- A.07 Een onderdeel van het coalitieakkoord was de verhoging van de OZB opbrengsten. In 2019 6% voor woningen, 1% voor niet woningen en van 2020 t/m 2022 3% voor alle categorieën. Abusievelijk is deze verhoging structureel doorgevoerd en wordt dit nu in meerjarig perspectief gecorrigeerd vanaf 2023.
- A.08 Diverse kleine mutaties op programma A.

Programma B - Verkeer en vervoer

- B.01 Betreft loon- en prijsontwikkeling cf. de resultaten uit de cao onderhandelingen tussen de VNG en de bonden.
- B.02 Met het opstellen van de begroting 2020 zijn alle toekomstige reeds opgenomen investeringen opnieuw in tijd uitgezet met een financieel effect.
- B.03 Betreft extra budget voor markeringen en figuren (cf. b&w besluit).

Programma C - Economie & VHRCSV

- C.01 Betreft extra kosten voor het aanstellen van een extra vergunningverlener en loon- en prijsontwikkeling cf. de resultaten uit de cao onderhandelingen tussen de VNG en de bonden.
- C.02 Met het opstellen van de begroting 2020 zijn alle toekomstige reeds opgenomen investeringen opnieuw in tijd uitgezet met een financieel effect.
- C.03 In het verleden en heden gesloten anterieure en exploitatie overeenkomst(en) met derden zullen in de komende jaren worden geëffectueerd. Na afronding van de betreffende projecten zal het restant (na gemaakte kosten) worden afgedragen aan de algemene dienst.
- C.04 Naar verwachting zullen de leges opbrengsten inzake omgevingsvergunningen gaan toenemen als gevolg een toename van het aantal te verstrekken omgevingsvergunningen.

Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

- D.01 Betreft loon- en prijsontwikkeling cf. de resultaten uit de cao onderhandelingen tussen de VNG en de bonden.
- D.02 Met het opstellen van de begroting 2020 zijn alle toekomstige reeds opgenomen investeringen opnieuw in tijd uitgezet met een financieel effect.
- D.03 Betreft extra subsidie aan de bibliotheek (cf. raadsbesluit d.d. 27.06.2019).
- D.04 Diverse kleine mutaties op programma D.

Programma E - Sociaal domein

- E.01 Betreft loon- en prijsontwikkeling cf. de resultaten uit de cao onderhandelingen tussen de VNG en de bonden.
- E.02 Met het opstellen van de begroting 2020 zijn alle toekomstige reeds opgenomen investeringen opnieuw in tijd uitgezet met een financieel effect.
- E.03 De stijgende kosten in de Wmo worden veroorzaakt door de landelijke invoering van het abonnementstarief Wmo. Inwoners betalen minder eigen bijdrage, dit heeft een aanzuigende werking. Er is een sterke stijging in aanvragen waarneembaar – vooral bij huishoudelijke verzorging en woonvoorzieningen. Ook de verplichting tot een reële kostprijs voor huishoudelijke verzorging zorgt voor verdere kostenstijgingen.
- E.04 Extra kosten Jeugdzorg worden veroorzaakt doordat de transformatieopgaven naar verwachting niet ingevuld gaan worden en het meer- en maatwerk in de Jeugdhulp toeneemt. Daarnaast wordt geïnvesteerd in extra capaciteit in de vorm van een Jeugdconsulent in het Integraal Dorpsteam Boekel.
- E.05 Betreft budgettaire neutrale bijstelling in relatie tot de inkomsten die voor dit onderwerp ontvangen worden via de algemene uitkering.
- E.06 Betreft budgettaire neutrale bijstelling in relatie tot de inkomsten die voor dit onderwerp ontvangen worden via de algemene uitkering.
- E.07 Betreft extra kosten voor dienstverlening inzake de collectieve zorgverzekering voor mensen met een minimum inkomen.

Programma F - Volksgezondheid en milieu

- F.01 Betreft loon- en prijsontwikkeling cf. de resultaten uit de cao onderhandelingen tussen de VNG en de bonden.
- F.02 Met het opstellen van de begroting 2020 zijn alle toekomstige reeds opgenomen investeringen opnieuw in tijd uitgezet met een financieel effect.
- F.03 Met de vorming van een Integraal Dorpsteam Boekel wordt de Jeugdzorg dichterbij georganiseerd. Hierbij wordt vooral geïnvesteerd in preventie in de Jeugdzorg, zoals opgenomen in het coalitieprogramma. Feitelijk gaat het om extra GGD-inzet op primaire preventie (op vindplaatsen).
- F.04 Bij de begroting 2020 van de ODBN hebben we aangegeven dat structureel meer geld wordt gevraagd. De ODBN geeft aan dat men op basis van de huidige inzichten een Boekelse bijdrage van jaarlijks € 426.000 verwacht. Wij zijn met de ODBN ons inrichtingenbestand aan het bijwerken. Dat is nu voor de helft gereed (veehouderijen). Daaruit blijkt dat er fors minder inrichtingen zijn dan de ODBN als basis heeft genomen. Dit najaar gaan we ook de andere inrichtingen nalopen. Met de ODBN is afgesproken dat de bijdrage 2020 wordt gebaseerd op het actuele inrichtingenbestand. Wij verwachten dat de Boekelse bijdrage dan beperkt blijft tot € 360.000. Dat is nog altijd een stijging van ruim € 50.000 ten opzichte van onze huidige budgetten.

3.) Saldo begroting 2020 - 2023 (som van 1 + 2)

Stand na voorjaarsnota 2019 en mutaties binnen het bestaand beleid.

2.3 P.M. posten

In de programma's staan diverse onderdelen opgenomen zonder financiële kaders omdat die onderdelen/ontwikkelingen zich nog in de plan fase bevinden. In deze paragraaf worden deze inzichtelijk gemaakt en waar mogelijk nader toegelicht. Er worden géén activiteiten ondernomen totdat u als Raad goedkeuring heeft gegeven tot het uitvoeren ervan en het bijbehorende krediet heeft vastgesteld.

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid
Structurele versteviging Brandweer
Digitale agenda 2020
Doorbelasting van het Rijk inzake wet GDI
Programma B - Verkeer en vervoer
Herinrichting Kerkstraat – aanpassingen openbare ruimte
Afgeleide projecten Randweg
Programma C - Economie & VHROSV
Invoering omgevingswet
Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie
-
Programma E - Sociaal domein
Open einde karakter Jeugdzorg – beperkte sturing op toegang
Open einde karakter SoZa - ontwikkelingen uitkeringen
Programma F - Volksgezondheid en milieu
-

2.4 Overzicht investeringen

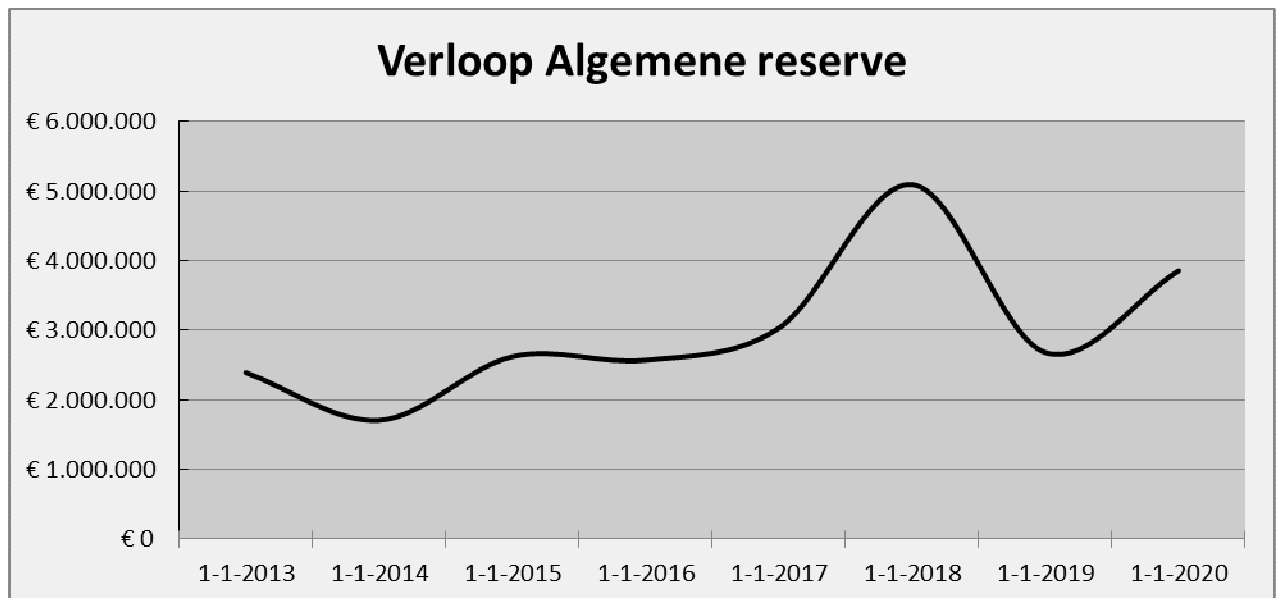
Hieronder treft u een overzicht aan van alle verwerkte investeringen in de begroting 2020.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (cf. vGRP 2018)	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Groot onderhoud gebouwen (cf. MOP 2019)	167.111	46.879	25.129	22.141	26.317
Wegenbeheerplan 2019					
- Groot onderhoud	594.350	339.715	325.715	324.715	318.715
- Tweejaarlijkse actualisatie wegbeheerplan	0	12.000	0	12.000	0
- Beheerpakket	15.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Openbare Verlichting (vervangen armaturen)	57.000	83.000	78.000	23.500	23.500
Vervanging voetbalvelden					
Boekel Sport - Veld 5					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	25.410				
RKSV Venhorst - Veld 2					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	25.410				
Randweg					
- Te activeren investering (kapitaallasten)			2.650.000		
Kind Park					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	2.500.000				
Frisse scholen (binnenklimaat en duurzaamheid)					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	321.900				
Herinrichting gebied rondom scholen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	868.000				
Klussenbus					
- Te activeren investering (kapitaallasten)			25.000		
Herinrichting centrum					
- Te activeren investering (kapitaallasten)					1.200.000
60 km Erpseweg/fietsoversteek					
- Te activeren investering (kapitaallasten)		300.000			
Afsluiting Goor					
- Te activeren investering (kapitaallasten)		100.000			
Wegbeheer bermen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	153.000	164.000	120.000	120.000	120.000
EVZ Meerkensloop					
- Te activeren investering (kapitaallasten)			100.000		
I&A					
- Website	50.000				
- Platform server migratie	200.000				
- Personeels informatie systeem		15.000			
- Zaaksysteem				50.000	
- Financieel systeem					50.000
Zonnepanelen					
- De Horst	132.500				
- Gemeentewerf	47.500				
Kerkpad / Sint Josephplein - Venhorst					
- Aanpassingen openbare ruimte		135.000			
Vrachtwagen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)				100.000	
Veilige schoolroutes					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	80.300				
Totaal investeringen	5.737.481	1.700.594	3.828.844	1.157.356	2.243.532

2.5 Reserves en voorzieningen

Het overzicht van de reserves en voorzieningen over de periode 1-1-2019 tot 1-1-2024 (incl. specificatie claims) treft u aan in de bijlagen B en C. Hierin zijn alle vermogensmutaties tot en met de voorjaarsnota 2019 verwerkt. In bijlage D vindt u een toelichting per reserve en voorziening. Een realisatie van het overzicht 'van voorjaarsnota 2019 naar begroting 2020' (conform paragraaf 2.1) resulteert in het volgende saldo van de Algemene Reserve:

Algemene Reserve per 1-1-2020 (cf. bijlage B) € 3.853.000



*Bovenstaand grafiek vertoont het verloop van de algemene reserve in de periode 2013-2020.

In vergelijking met de begroting 2019 zien we een toename van € 1.177.000 van de geprognosticeerde stand van de Algemene Reserve aan het einde van de meerjarige begrotingsperiode. De voornaamste oorzaken hiervan zijn het voordeel van de jaarrekening 2018 ad € 1.483.000 en de restant afkoop conform overeenkomst, intensieve veehouderij Langstraat.

Ten behoeve van een stabiel financieel beleid, waarbij grote financiële uitschieters zowel in positieve als negatieve zin in enig jaar zoveel mogelijk worden gemitigeerd, worden (bestemmings)reserves en (spaar)voorzieningen gevormd. Er worden als het ware 'spaarpotjes' gevormd die in latere jaren worden ingezet ter dekking van lasten en/of projecten zodat de lasten daarvan niet op de dan lopende exploitatie drukken. Het vormen en aanwenden van (bestemmings)reserves en (spaar)voorzieningen dient echter wel op een verantwoorde basis te geschieden zodat er:

- voldoende dekkingsmiddelen overblijven om eventuele onvoorziene tegenvallers in de toekomst op te vangen;
- niet onnodig veel potjes worden gevormd waardoor de financiële ruimte in de begroting en/of exploitatie te zeer wordt ingeperkt.

De gemeente Boekel houdt rekening met een vaste reserve van circa € 1.000.000. In de nota Financieel Beleid 2015 is een bedrag van € 100 per inwoner als norm opgenomen. Dit bedrag is bedoeld om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. Voor reguliere aanspraken op het eigen vermogen zijn bestemming reserves gevormd die een bepaalde vooropgestelde bestemming hebben, bijvoorbeeld het fonds Kunst & Cultuur.

Voor meer en gedetailleerdere informatie met betrekking tot de reserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de volgende bijlagen:

- Bijlage B Overzicht van reserves en voorzieningen
- Bijlage C Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
- Bijlage D Toelichting op de gevormde reserves en voorzieningen

2.6 Baten en lasten programma's / taakvelden

De diverse programma's zijn opgebouwd uit de gemeentelijke taakvelden, gebaseerd op de indeling zoals deze door het Rijk is voorgeschreven.

Voor inzicht in de baten en lasten op programma / taakveld niveau, wordt verwezen naar de ter inzage gelegde financiële begroting, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Recapitulatie van de baten en lasten per programma, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Recapitulatie van de baten en lasten per programma (splitsing Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien), inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Recapitulatie van de baten en lasten per taakveld, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor het realisatie jaar 2018.
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor het jaar 2019 inclusief mutaties voorjaarsnota 2019.
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor de jaren 2020 tot en met 2023.

3.1 Programma A. Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

Portefeuillehouder

- P. Bos

Waar gaat dit programma over?

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden:

- Bestuur (raad, college, burgemeester, raadscommissies, regionale samenwerkingen, voorlichting, accountantscontrole).
- Burgerzaken (rijbewijzen, paspoorten en burgerschap, leges, verkiezingen, referenda).
- Beheer overige gebouwen (beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente in bezit heeft en niet in exploitatie neemt).
- Ondersteuning en organisatie (overheadkosten: loonkosten overhead, ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering, bestuursondersteuning).
- Treasury (financiering, beleggingen, dividenden etc.).
- OZB (uitvoering wet WOZ).
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds.
- Overige baten en lasten (stelposten, taakstellenden bezuinigingen, mutaties reserves, VPB etc.).
- Crisisbeheersing en brandweer (brandbestrijding, preventie, rampenbestrijding).
- Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde, aanpak ondermijning, preventie, APV, parkeerpolitie/Boa's).
- Informatiebeveiliging en privacybescherming

Wat willen wij bereiken in 2020, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- De inwoners van Boekel activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid, door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, op een verantwoorde manier, bij de inwoners te laten.
- We willen de sociale samenhang en leefbaarheid van de Boekelse gemeenschap versterken.
- Een effectieve en efficiënte dienstverlening richting de Boekelse inwoners tegen zo laag mogelijke kosten.
- De gemeentelijke lasten voor de inwoners van Boekel zijn passend bij het aanwezige voorzieningenniveau en lokale ambities en zijn over 3 jaar op een gemiddeld regionaal niveau.
- Risicospreiding met behulp van marktpartijen.
- Een gezonde vermogenspositie.
- Reëel sluitende meerjarenbegrotingen t/m 2023.
- Brandbestrijding en preventie goed op orde hebben.
- Rampenbestrijding: zorgen dat de organisatie is toegerust op de aanpak van crises en rampen.
- Voeren van Integraal veiligheidsbeleid.
- Toezicht en handhaving openbare orde.
- Preventie.
- Handhaving APV.
- Bescherming van informatie en privacygevoelige gegevens van de burgers.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

- Uitvoering van het collegeprogramma 2018-2022.
- Een gemeentelijke regie organisatie zijn die niet overnemend is, maar faciliteert en zo nodig ondersteunt.
- Het op orde houden en versterken van de financiële positie van de gemeente Boekel.
- Gebruik van kengetallen om meetbare doelen te monitoren
- Bij bovenlokale onderwerpen de meerwaarde van het (regionale) samenwerken opzoeken.
- Brandweer Brabant Noord zorgt voor uitvoering van de brandbestrijding en preventie. De gemeente Boekel draagt hier financieel aan bij. Via het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio en periodiek overleg met vertegenwoordigers van de brandweer wordt hierop gestuurd.
- Rampenbestrijding vindt plaats door vier partijen: de politie, de brandweer, de GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de Regio), en gemeenten. Indien nodig schuiven andere relevante organisaties aan zoals defensie, het waterschap, Rijkswaterstaat, etc. De gemeentelijke taken op het gebied van rampenbestrijding worden via bevolkingszorg door de

gemeenten in de regio Brabant-Noord gezamenlijk opgepakt. Dit gebeurt deels via regionale functies en deels via lokale. Via opleiden, trainen en oefenen worden alle personen met een rol in het kader van bevolkingszorg in staat gesteld om deze optimaal te vervullen. De (loco)burgemeester en het gemeentelijk beleidsteam krijgen gelegenheid om naar behoefte te oefenen.

- Uitvoering kadernota integrale veiligheid 2019-2022.
- Toezicht en handhaving openbare orde vindt plaats door de gemeente, boa's en de politie. Zaken die bestuursrechtelijk opgepakt kunnen worden, worden opgepakt: denk hierbij aan feiten die gerelateerd zijn aan de APV en bijvoorbeeld het sluiten van panden waarin drugs wordt gevonden (Opiumbeleid).
- Preventie vindt onder andere plaats via het buurtpreventie-project. Vanuit buurtpreventie is een coördinator gevonden en is een werkgroep actief die prioriteiten stelt en fungeert als agendacommissie voor de vergaderingen. De buurtcoördinatoren worden vanuit de gemeente Boekel ondersteund.
- De APV wordt up-to-date gehouden en indien nodig aangepast.
- De boa's voeren hun taken op het gebied van controleren in de blauwe zone en APV-gerelateerde feiten uit. Invulling boa-capaciteit vindt plaats door middel van inhuur bij de gemeente Uden.
- De aanpak ondermijning verloopt onder ander via het signaleringsoverleg en de regionale projectleider ondermijning.
- Voorbereiding/implementatie rechtmatigheidsverklaring door gemeente m.i.v. 2021. Vanaf 1 januari 2021 is het college van B&W verplicht om zelf een rechtmatigheidsverklaring af te geven. Daarvoor is dit belegd bij de accountant. In 2020 wordt gestart met de voorbereiding en implementatie daarvan.
- Ontwikkeling en implementatie Wet Digitale Overheid (vanaf 1-7-2019). De reikwijdte en het doel van de wet is; het verbeteren van de digitale overheid door standaarden voor elektronisch verkeer, regels over informatieveiligheid en over de toegang van burgers en bedrijven tot online dienstverlening bij de (semi)overheid, verplicht te stellen.
- BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) vanaf 1 januari 2020 van kracht. Hiermee ontstaat één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-Normatiek. Helder, actueel en veilig.
- Optimalisatie BAG/BGT. Onderzoek, inventarisatie en implementatie van procesverbeteringen in samenwerking met de BSOB.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Brabant Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- AgriFood Capital
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Overige partijen

- Brabant Water N.V.
- RIEC (Regionaal Expertise en InformatieCentrum)

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overhead
- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstallen
- Gewelddsmisdrijven
- Diefstallen uit woning
- Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	6.983.000	6.419.000	6.458.000	6.646.000	6.902.000	7.226.000
Totale baten	15.776.000	16.461.000	17.057.000	17.407.000	17.749.000	18.140.000
Saldo voor bestemming	8.793.000	10.042.000	10.599.000	10.762.000	10.847.000	10.914.000
Mutaties reserves	-13.000	-16.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Saldo na bestemming	8.806.000	10.058.000	10.620.000	10.783.000	10.869.000	10.936.000

3.2 Programma B. Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder

- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid van de gemeente Boekel.

Wat willen wij bereiken in 2020, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Inwoners, bedrijven en overige gebruikers zijn tevreden over de inrichting, functioneren en het beheer en onderhoud van de totale openbare ruimte.

- Bereikbaarheid.
De wegenstructuur van de gemeente Boekel is dusdanig ingericht dat de bereikbaarheid gewaarborgd is. Hierdoor wordt de gemeente een aantrekkelijke plek om te verblijven en recreëren.
- Leefbaarheid en veiligheid.
Het verkeer veroorzaakt voor bewoners en gebruikers zo min mogelijke onveilige situaties, hinder van geluid of slechte luchtkwaliteit.
- Toekomstbestendig.
De openbare ruimte is toekomstbestendig samen met onze burgers creëren we een duurzame, groene, gezonde en toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte vormen een belangrijk visitekaartje voor onze gemeenten.

- Bereikbaarheid voor iedereen, daarbij aandacht voor een adequaat openbaar vervoer dan wel alternatieven.
 - Realisatie Randweg om Boekel goed te ontsluiten op het provinciale en landelijke wegennet.
 - Uitvoeren van wegverbreding en onderhoud in het buitengebied.
 - Samenwerken met de provincie om de uitvoering van het bestek inzake de aanleg van de randweg af te ronden.
 - Samen met de provincie voeren we een studie uit naar een toekomst bestendige N605 en N264.
 - Continueren regionale samenwerking door het deelnemen aan GGA Noordoost Brabant, GebiedsGerichte Aanpak Mobiliteit Noordoost Brabant op het gebied van verkeer en mobiliteit om te borgen dat de aansluiting op de regio logisch en efficiënt is ingericht.
- Leefbare en veilige omgeving
 - Continueren regionale samenwerking door het deelnemen aan GGA Noordoost Brabant op het gebied van verkeer en mobiliteit om te borgen dat de aansluiting op de regio logisch en efficiënt is ingericht.
 - Uitvoering convenant verkeersveiligheid "Nul verkeersdoden" met als doel een gerichte aanpak om de verkeersveiligheid op een beter niveau te krijgen.
 - Samen met VVN afdeling Boekel/Venhorst worden educatieve verkeersveiligheidsprojecten georganiseerd.
 - Bewustwordingscampagnes; 'Zichtbaar in het verkeer' en Mono op de fiets.
- Toekomstbestendig
 - Overleg met de provincie Noord Brabant over het openbaar vervoer en overleg met het Servicepunt regiotaxi over alternatieven voor ontbrekend openbaar vervoer.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (alternatieven openbaar vervoer)

Overige partijen

- Provincie Noord Brabant (concessiehouder openbaar vervoer)
- GebiedsGerichte Aanpak Mobiliteit Noordoost Brabant (GGA Noordoost Brabant)
- De lokale partners van VVN
- De Munckhof Taxi BV

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- N.v.t.

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	800.000	1.001.000	910.000	978.000	1.072.000	1.076.000
Totale baten	57.000	62.000	62.000	62.000	62.000	62.000
Saldo voor bestemming	-743.000	-939.000	-848.000	-916.000	-1.010.000	-1.014.000
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-743.000	-939.000	-848.000	-916.000	-1.010.000	-1.014.000

3.3 Programma C. Economie & VHROSV*

* Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder

- M. Buijsse
- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het bevorderen van de economische activiteiten en het verbeteren van de structuur voor zowel het buitengebied, de bedrijventerreinen en centrum. Boekel moet een innovatieve en actieve plattelandsgemeente zijn met een goede balans en samenhang tussen de fysieke omgeving, sociaal maatschappelijke effecten en economische vooruitgang.

Het bebouwen en inrichten van het grondgebied wordt afgestemd op de lokale behoeften van alle doelgroepen waarbij het in de gemeente Boekel prettig leven is en er voldoende voorzieningen zijn voor alle leeftijdscategorieën.

Wat willen wij bereiken in 2020, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Het behouden en bevorderen van werkgelegenheid.
- Het behouden en waar nodig verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente.
- Het bevorderen van de welvaart in economische en sociale zin.
- Transitie in de landbouw resulterend in een meer duurzame sector.
- Ruimte voor omschakeling en herontwikkeling in het buitengebied in samenhang met verbeteren van de omgevingskwaliteit.
- Het verbeteren van de bereikbaarheid zowel fysiek als digitaal.
- Realiseren van voldoende woningbouw voor alle doelgroepen.
- Een samenleving waar het goed wonen is, waar het voorzieningenniveau op orde is en die volop kansen biedt voor werk.
- Realiseren van voldoende bedrijventerrein.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

- Verder uitwerken van de Centrumvisie via ontwikkeling van de zuidwand Sint Agathaplein.
- Uitvoering van het Bestemmingsplan De Run.
- Uitvoering van het bestemmingsplan Randweg.
- Uitgifte bouwkavels woningbouw en kavels bedrijventerrein.
- Meewerken aan ontwikkelingen in het kader van Vitaal Buitengebied Boekel.
- Faciliteren circulaire en grondgebonden landbouw.
- Toeristische en recreatieve ontwikkelingen stimuleren en versterken.
- Vaststellen nieuw bestemmingsplan woningbouwlocatie "De Burgt" met bijbehorende exploitatie.
- Ontwikkelen nieuw bestemmingsplan voor bedrijventerrein.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Agrifood Capital

Overige partijen

- Ondernemersvereniging
- Peelrand Wonen
- Zlto
- Regiogemeenten
- Provincie

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Functiemenging
- Vestigingen (van bedrijven)
- Gemiddelde WOZ waarde
- Nieuw gebouwde woningen
- Demografische druk
- Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
- Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	14.489.000	13.793.000	9.812.000	8.423.000	2.571.000	3.323.000
Totale baten	9.036.000	13.733.000	9.911.000	8.435.000	2.592.000	3.311.000
Saldo voor bestemming	-5.452.000	-60.000	98.000	12.000	21.000	-12.000
Mutaties reserves	-5.572.000	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	120.000	-60.000	98.000	12.000	21.000	-12.000

3.4 Programma D. Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder

- H. Willems
- M. Tielemans

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het faciliteren van een evenwichtig onderwijsaanbod, afgestemd op de lokale behoefte en in samenhang met de directe omgeving. Het faciliteren van een uitgebreid sportaanbod met daarin een stimulans voor onze inwoners om actief deel te nemen. Het faciliteren van de culturele ontwikkeling van de gemeenschap en het bevorderen van het recreatieve gebruik van onze buitenruimte. Veel van deze activiteiten worden feitelijk verzorgd door lokale verenigingen en organisaties. Die zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze kernen. Hierdoor kunnen we ontspannen middels sport en spel, genieten van muziek en toneel, onszelf ontwikkelen door onderwijs, kunst, fietsen en wandelen door de natuur. Om dit in stand te houden zijn veel vrijwilligers actief. Deze willen wij ondersteunen en helpen.

Wat willen wij bereiken in 2020, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Een leven lang leren met goede onderwijsvoorzieningen van voorschools tot en met volwasseneneducatie.
- Basisonderwijs, met een goede aansluiting op vervolgonderwijs.
- Voorkomen voortijdig schoolverlaten en aansluiting op de arbeidsmarkt.
- Een florerend verenigingsleven dat met inzet van veel vrijwilligers zorgt voor een breed aanbod van activiteiten.
- Vaststellen van de sport- en beweegvisie die in samenwerking met sportverenigingen, beweegaanbieders en maatschappelijke partners is opgesteld.
- Een start maken met het vormen van een uitvoeringsprogramma gebaseerd op de vastgestelde sport- en beweegvisie.
- Goed onderhouden kunstwerken binnen de gemeente Boekel waar inwoners en bezoekers van kunnen genieten.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

- Voortzetting onderwijsachterstandenbeleid met lokale partners: voor- en voorschoolse educatie, leesbevordering, bibliotheek op school, peuterwerk – voortzetting met lokale partners.
- Coördinatie passend onderwijs: regionaal met samenwerkingsverbanden passend onderwijs, lokaal goede aansluiting voorschool en jeugdhulpverlening.
- Uitvoering leerplicht: door regionaal bureau leerplicht BNO.
- Voorkomen voortijdig schoolverlaten: door regionaal bureau leerplicht, samenwerkingsverbanden passend onderwijs.
- Volwasseneneducatie ten behoeve van participatie en bestrijding laaggeletterdheid.
- Uitvoering leerlingenvervoer in regionaal verband.
- Opstellen en uitvoeren van een onderhoudsplan voor de kunstwerken binnen de gemeente Boekel
- Het buitengebied aantrekkelijker maken voor toeristen en recreanten, bijvoorbeeld kwaliteitsimpuls van het recreatief fietsen en wandelen.
- Oprichten van een platform voor toeristisch-recreatieve ondernemers.
- Sport meer als middel in gaan zetten, bijvoorbeeld binnen het Sociaal Domein.
- Meer verbinding leggen tussen sport en gezondheid.
- Samenwerking tussen sportverenigingen, beweegaanbieders en maatschappelijke partners stimuleren.
- Uitvoering geven aan de puzzel maatschappelijk vastgoed, met als belangrijkste punten:
 - Faciliteren verkoop Sint-Jangebouw
 - Faciliteren bundeling gezondheidsvoorzieningen in 'Gezondheidsplein Boekel'

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO)

Overige partijen

- Vereniging van eigenaren Octopus
- Stichting GOO; Opvang en Primair Onderwijs
- Stichting SAAM Onderwijs
- Stichting Binnensport Boekel
- Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
- Nia Domo
- Bibliotheek de Lage Beemden
- Sport- en cultuurverenigingen
- Beweegaanbieders
- Maatschappelijke partners

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)
- % Niet-wekelijkse sporters

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	2.334.000	2.354.000	2.465.000	2.479.000	2.504.000	2.499.000
Totale baten	427.000	364.000	391.000	395.000	405.000	401.000
Saldo voor bestemming	-1.907.000	-1.990.000	-2.075.000	-2.084.000	-2.099.000	-2.097.000
Mutaties reserves	-18.000	-5.000	-5.000	-	-	-
Saldo na bestemming	-1.889.000	-1.985.000	-2.070.000	-2.084.000	-2.099.000	-2.097.000

3.5 Programma E. Sociaal domein

Portefeuillehouder

- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het Sociale Domein. Het Sociale Domein betreft alle organisaties, diensten en voorzieningen in Boekel die onze inwoners ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (het meedoen) bevorderen. Het gaat hier over het welzijn van onze inwoners, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid, aangevuld met de gemeentelijke vangnetvoorzieningen voor onze meest kwetsbare inwoners. Daarbij is onderscheid te maken tussen voorzieningen: van sociale basisvoorzieningen, eerstelijns zorg/ondersteuning, tweedelijns zorg / ondersteuning tot bescherming en veiligheid.

Wat willen wij bereiken in 2020, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Kwetsbare inwoners met ondersteunings-, zorg- en/of werk- en inkomensvragen kunnen een beroep doen op de gemeente, waarbij:

- Iedereen prettig kan blijven wonen, werken en leven, inclusief onze kwetsbare inwoners zoals kinderen, ouderen, vluchtelingen/statushouders, mensen met een minimum inkomen en mensen met een lichamelijke, psychiatrische, verstandelijke of een arbeidsbeperking.
- Iedereen mogelijkheden heeft om mee te (blijven) doen in onze samenleving.
- Iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen.
- Iedereen de ondersteuning of zorg krijgt die zij nodig heeft, die:
 - Zo nauw mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en netwerk
 - Zo tijdelijk, dichtbij en eenvoudig mogelijk is ingericht en zo specifiek en langdurig als noodzakelijk
 - Het zelf oplossend vermogen van onze inwoners en de Boekelse gemeenschap vergroot
 - Gekenmerkt wordt door een opbouw in verantwoordelijkheden: van eigen verantwoordelijkheid, sociale verantwoordelijkheid en professionele verantwoordelijkheid
 - Problemen integraal aanpakt en in samenhang is met het aanbod van ondersteuning en zorg
 - Oplossingen inzet in volgorde van beschikbaarheid van voorzieningen: algemene – collectieve – individuele voorzieningen
 - In goede samenwerking tussen en met professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en inwoners tot stand komt
 - Als uitgangspunt heeft *'één gezin, één plan'*.
- Iedereen die anderen zorg of hulp (willen) biedt, daarvoor alle ruimte en steun krijgt.
- Ruimte en stimulansen voor initiatieven mogelijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

- De ramingen voor 2020 tot en met 2023 zijn gebaseerd op de realisatiecijfers 2018, lopende actuele ontwikkelingen 2019 en een doorkijk naar 2020 (al dan niet opgenomen in contracten / overeenkomsten). De koppeling met de inkomsten met betrekking tot de taken in het sociaal domein is niet aanwezig: de inkomsten zijn onderdeel van de Algemene Uitkering.
- In 2020 starten we met het werken in één Integraal Dorpsteam Boekel. Jeugdhulp is dan ondergebracht in het Dorpsteam in Boekel. De komende twee jaar investeren we in de integrale samenwerking in het Sociaal Domein, teamvorming, leertrajecten en versterking van regievoering.
- De oplosagenda Beschermd Wonen in praktijk brengen en daarmee een sluitende keten van zorg realiseren.
- Het partnership met IBN evalueren en aanpassen daar waar nodig zodat er per 1-1-2021 een nieuw samenwerking ligt.
- We werken verder aan de Transformatieopgaven voor Jeugdzorg. Deze pijlers zijn: 1. Toegang op sterkte, 2. Wonen doe je thuis, 3. Regionale zorg waar dat kan, 4. Complexe problematiek.
- Bij de (regionale) inkoop van zorg en welzijn sturen op een sterke regievoering, kwaliteit van zorg en ruimte voor het bieden van lokaal maatwerk.
- Uitrollen van preventieve activiteiten rondom armoedebestrijding.
- Het integraal door ontwikkelen van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg vanuit het perspectief van de doelgroep (mensen met een psychische kwetsbaarheid).

- Per 1 januari 2020 wordt de Wvvgz van kracht. In 2020 gaan we de taken die gekoppeld zijn aan deze wet (meldpunt, verkennend onderzoek, hoorplicht en werkafspraken met ketenpartners) regionaal uitvoeren, evalueren en indien nodig bijstellen.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost

Overige partijen

- Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
- Vereniging van eigenaren Ontmoetingscentrum Boekel Boszicht

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Banen
- Jongeren met een delict voor de rechter
- Kinderen in uitkeringsgezinnen / Kinderen in armoede
- Netto arbeidsparticipatie
- Werkloze jongeren
- Personen met een bijstandsuitkering
- Personen met een lopend re-integratietraject
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	7.892.000	8.413.000	8.970.000	8.926.000	8.932.000	8.962.000
Totale baten	1.852.000	1.762.000	1.752.000	1.735.000	1.735.000	1.734.000
Saldo voor bestemming	-6.040.000	-6.651.000	-7.218.000	-7.191.000	-7.196.000	-7.228.000
Mutaties reserves	-1.000	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-6.039.000	-6.651.000	-7.218.000	-7.191.000	-7.196.000	-7.228.000

3.6 Programma F. Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouder

- M. Buijsse
- M. Tielemans
- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma volksgezondheid en milieu heeft als doel dat alle inwoners in de gemeente Boekel leven, wonen en werken in een gezonde en veilige omgeving. Er wordt gestreefd naar een duurzame samenleving waarbij een gezonde leefstijl wordt gestimuleerd, de kwaliteit van de leefomgeving verbetert en een circulaire economie centraal staat.

Wat willen wij bereiken in 2020, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Meer nadruk op positieve gezondheid, waarbij aandacht is voor het bevorderen van de volksgezondheid van alle inwoners en het stimuleren van een gezonde leefwijze.
- De innovatiekracht en efficiëntie van de GGD Hart voor Brabant in stand houden en waar nodig verbeteren, zodat de dienstverlening richting onze inwoners optimaal is.
- Meer verbinding leggen tussen (positieve) gezondheid en omgevingsfactoren.
- Voldoen aan de zorgplichten zoals beschreven in het vGRP, dit betreft onder andere het inzamelen en transporteren van afvalwater en bestrijden van verontreiniging van het oppervlaktewater.
- Samenwerking met regiogemeenten in de watersamenwerking As50+ met als doel de gezamenlijke middelen dusdanig in te zetten dat deze maximaal renderen.
- Invulling geven aan de transitie duurzame veehouderij van de provincie Noord-Brabant.
- De daadwerkelijke geurbelasting in kaart brengen en de belasting op de bebouwde kommen terugdringen.
- Het aandeel restafval van Boekelse huishoudens verder terugdringen om zo samen te werken naar 100% afvalscheiding in 2030.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020?

- Er wordt uitvoering gegeven aan de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2017-2020, de uitvoering bestaat onder andere uit activiteiten op het gebied van middelenpreventie en stimulering van een gezonde leefstijl.
- Monitoren van de uitvoering van het gezondheidsbeleid door de GGD, zowel lokaal als regionaal.
- Zoeken naar mogelijkheden met betrokken partners voor het realiseren van een gezondheidsplein.
- Het ontkoppelen van huishoudens van het RWA afvoer, opvangen op eigen terrein, nieuwbouw dient hieraan te voldoen, t.b.v. klimaatproef maken van de gemeente.
- Renovatie rioolgemalen.
- Project operatie Steenbreek doorzetten t.b.v. van het klimaatproef maken van de gemeente Boekel.
- Door de realisatie van de randweg wordt de lucht in de gemeente gezonder, en meer leefbaar doordat er minder vervoer door de gemeente zal gaan.
- Door actieve aanpak proberen we de leefbaarheid in het buitengebied te verbeteren. Buurtschap De Elzen heeft hierbij de hoogste prioriteit.
- Naast het aanstellen van een aanspreekpunt invulling geven aan de transitie duurzame veehouderij.
- Een eerste stap is het actualiseren van de geurkaart op basis van de nieuwe regeling geurhinder en veehouderij. Vervolgens wordt gekeken waar de knelpunten liggen en of de geurverordening moet worden geactualiseerd.
- Samen met de Bestuurscommissie afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel op zoek gaan naar innovatieve initiatieven die kunnen bijdrage aan 100% afvalscheiding.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- GGD Hart voor Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
- Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel (BCA)

Overige partijen

- Watersamenwerking As50+
- Hermes Groep (OV)

Beleidsindicatoren (zie bijlage J)

- Omvang huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totale lasten	2.453.000	2.308.000	2.744.000	2.817.000	2.879.000	2.936.000
Totale baten	2.198.000	1.879.000	2.161.000	2.213.000	2.294.000	2.350.000
Saldo voor bestemming	-254.000	-429.000	-582.000	-604.000	-585.000	-585.000
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-254.000	-429.000	-582.000	-604.000	-585.000	-585.000

3.7 Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2020 - 2023

Omschrijving	Lasten 2020	Baten 2020	Nadelig Saldo 2020	Batig Saldo 2020	Lasten 2021	Baten 2021	Nadelig Saldo 2021	Batig Saldo 2021	Lasten 2022	Baten 2022	Nadelig Saldo 2022	Batig Saldo 2022	Lasten 2023	Baten 2023	Nadelig Saldo 2023	Batig Saldo 2023
A Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	2.348.000	189.000	2.158.000		2.548.000	192.000	2.355.000		2.791.000	141.000	2.650.000		3.107.000	106.000	3.001.000	
B Verkeer en vervoer	910.000	62.000	848.000		978.000	62.000	916.000		1.072.000	62.000	1.010.000		1.076.000	62.000	1.014.000	
C Economie & VHROSV	9.812.000	9.911.000		98.000	8.423.000	8.435.000		12.000	2.571.000	2.592.000		21.000	3.323.000	3.311.000	12.000	
D Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	2.465.000	391.000	2.075.000		2.479.000	395.000	2.084.000		2.504.000	405.000	2.099.000		2.499.000	401.000	2.097.000	
E Sociaal domein	8.965.000	1.747.000	7.218.000		8.921.000	1.730.000	7.191.000		8.927.000	1.730.000	7.196.000		8.957.000	1.729.000	7.228.000	
F Volksgezondheid en milieu	2.744.000	2.161.000	582.000		2.817.000	2.213.000	604.000		2.879.000	2.294.000	585.000		2.936.000	2.350.000	585.000	
Algemene dekkingsmiddelen *	399.000	16.851.000		16.452.000	408.000	17.198.000		16.790.000	415.000	17.591.000		17.176.000	413.000	18.017.000		17.605.000
Overhead *	3.656.000	17.000	3.640.000		3.635.000	17.000	3.618.000		3.641.000	17.000	3.624.000		3.651.000	17.000	3.635.000	
Heffing VPB *	55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000	
Bedrag onvoorzien *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma's (incl. alg.dekk.mir overhead, VPB en onvoorzien)	31.355.000	31.328.000	16.577.000	16.550.000	30.264.000	30.242.000	16.824.000	16.802.000	24.853.000	24.832.000	17.219.000	17.197.000	26.016.000	25.994.000	17.626.000	17.605.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reservers per programma	5.000	32.000		27.000	5.000	27.000		22.000	5.000	27.000		22.000	5.000	27.000		22.000
Geraamd Resultaat	31.360.000	31.360.000	0	0	30.269.000	30.269.000	0	0	24.858.000	24.858.000	0	0	26.021.000	26.021.000	0	0
Structureel begrotingssaldo			0	63.000			0	67.000			0	30.000			15.000	0

* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

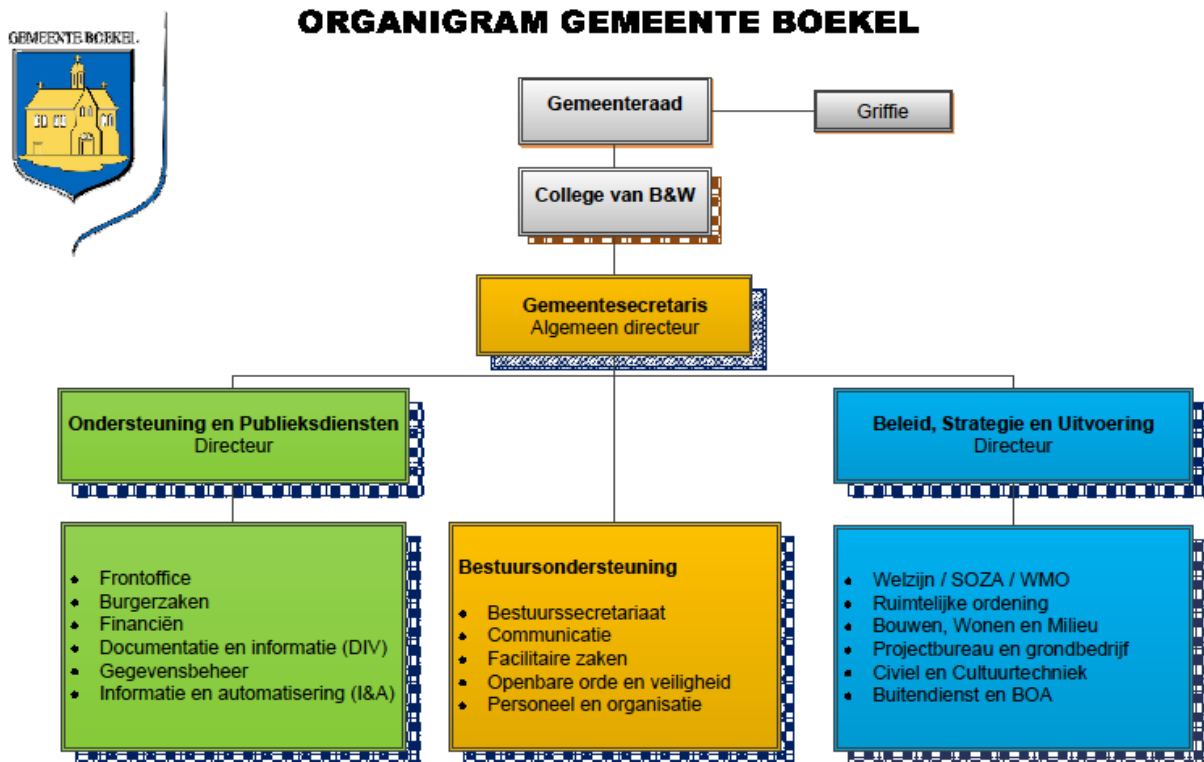
4.1 Organisationschema

4.1.1. Organisationsstructuur

De gemeente Boekel wil een actieve en gastvrije gemeente zijn, gekenmerkt door veiligheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Daar is een bepaalde soort organisatie en dito medewerkers voor nodig: de overheid is regievoerend en faciliterend en legt de verantwoordelijkheid waar mogelijk terug bij de burgers en/of instellingen.

Om de beoogde dienstverlening richting de Boekelse burger en het bedrijfsleven te verwezenlijken is gekozen voor het directiemodel.



Met het directiemodel wordt een betere afstemming tussen de diverse disciplines nagestreefd, evenals een betere balans tussen strategie en uitvoering, maar wordt vooral ook de burgergerichtheid (vraaggericht werken en 1-loketgedachte) gestimuleerd.

In Boekel is gekozen voor een variant die het publieksmodel heet. Geen onderscheid meer tussen de harde en zachte sector, maar tussen een front- en een back-office. De afstand van de burger tot de gemeentelijke organisatie is dan leidend voor de inrichting.

4.2 Bedrijfsvoering

4.2.1 Algemeen

Organisatiedoel

Zoals al in de vorige paragraaf is omschreven, wil de gemeente Boekel een actieve en gastvrije samenleving zijn, die gekenmerkt wordt door sociale cohesie en leefbaarheid.

Dit willen we bereiken door te kiezen voor een overheid, die de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk als verantwoord neerlegt bij haar burgers en/of instellingen.

Bovendien ziet gemeente Boekel vergaande deregulering als een strategische opgave.

Gemeente Boekel is er voor haar burgers. Ze wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en burgers door te kiezen voor een andere rol van de overheid. Niet alleen meer transparantie en een betere communicatie, maar vooral meer zeggenschap geven aan onze burgers. Geen overheid die vooral controleert en beheerst, maar een die regie voert en faciliteert. De inwoners van Boekel kunnen zelf meer vorm gaan geven aan hun leefomgeving en toekomst. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar, de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid.

De gemeente wil daarnaast een betrouwbare overheid zijn met een goede dienstverlening naar haar inwoners. Zij stelt zich op als een pro-actieve partner in de richting van haar inwoners.

Organisatiestrategie

De gemeenteraad stelt de kaders in een meerjarenperspectief vast. De organisatiestrategie is er op gericht om te werken met een kleine, regievoerende organisatie met hoogopgeleide generalisten.

Zij dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente.

Door de regiefunctie zal bezien worden welke de efficiëntste en effectiefste manier van uitvoeren van de taken zal zijn.

Daarbij zal gekeken worden naar samenwerking met derden (gemeenten en bedrijfsleven) op contractbasis, het outsourcen, het privatiseren, maar ook, indien het belang van de inwoners dat vraagt, het zelf realiseren door de inwoners en/of omwonenden.

De ingezette weg naar verdergaande deregulering en terugdringing van de bureaucratie zal, met oog voor behoud van de integraliteit, doorgezet worden. Daarbij zal de gemeente ook de (digitale) dienstverlening en de klantcontacten verder uitbouwen.

Organisatiecompetenties

Om de hiervoor benodigde organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie een optimale invulling kan worden gegeven, zal het management ernaar moeten streven bij elke medewerker de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Deze competenties worden onderscheiden in generieke en functiespecifieke competenties.

De generieke competenties zoals vastgesteld:

- Servicegericht;
- Initiatief;
- Zelfstandig;
- Flexibiliteit.

Anderzijds behoren medewerkers te beschikken over specifieke competenties, toegespitst op de functie die zij in de organisatie hebben. Zo dient bijvoorbeeld een leidinggevende over andere, specifieke competenties te beschikken dan een beleidsmedewerker.

Een organisatie als hiervoor omschreven word je niet zomaar. De cultuur binnen een organisatie is minstens net zo belangrijk. Hoe ga je met elkaar om, welke managementprincipes hanteer je. Ook dat gaat niet vanzelf. Daar blijven we tijd en energie in steken.

4.2.2 Personeelsbeleid

De organisatie is er op gericht om te werken als kleine, regievoerende gemeente.

De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn.

Daarnaast is het personeelsbeleid er op gericht een substantiële bijdrage te leveren aan het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Niet alleen in het kader van het werven van nieuw personeel, maar ook in het kader van het boeien en binden van het huidige personeel. De toename van lokale economische activiteit (bijvoorbeeld op het gebied van bouwen en wonen), zorgt voor een toename van de hoeveelheid werkzaamheden op diverse taakvelden. Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaamheid, milieu en het sociaal domein, van invloed op de uitvoering van onze gemeentelijke taak. Met een arbeidsmarkt waarbij momenteel de vraag groter is dan het aanbod, is het ook voor onze organisatie een uitdaging de juiste medewerkers te vinden om aan onze taak te voldoen.

Een recent uitgevoerd onderzoek naar onze arbeidsmarktcommunicatie heeft uitgewezen dat de gemeente Boekel een aantrekkelijke werkgever is voor medewerkers die diversiteit zoeken in een functie. De omvang van onze organisatie heeft als voordeel dat medewerkers een breed takenpakket hebben, in tegenstelling tot grote(re) gemeenten waar men vaker specialistisch aan het werk is.

In 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking. De Wnra regelt dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde rechten en plichten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op het begin en einde van de arbeidsverhouding. Ook na de inwerkingtreding van de Wnra blijven er speciale regels gelden voor ambtenaren, vooral als het gaat om integriteit en grondrechten. Die regels en verplichtingen worden vanaf 1 januari 2020 niet langer in de rechtspositieregeling of cao geregeld, maar uitsluitend in de nieuwe Ambtenarenwet en daaronder hangende regelgeving. Daarmee gaat de wetgever in de toekomst 'exclusief' over deze regels en verplichtingen.

4.2.3 Personeelssterkte

Voor de komende jaren varieert de formatie tussen 50 en 55 fte (60 tot 65 medewerkers) in de meerjarenbegroting.

Dit moet niet gezien worden als een absoluut cijfer. Zo kan een toe- en/of afname van gemeentelijke taken, zoals bijvoorbeeld op het vlak van de drie transities, leiden tot bijstelling van de personeelsformatie. Onder meer door de aantrekkende economie (o.a. meer bouwactiviteiten) en de in het collegeakkoord verwoorde ambities is de druk op de medewerkers aanzienlijk toegenomen en is onder andere ingezet op uitbreiding van de formatie.

4.2.4 Arbeidsomstandigheden

Binnen de organisatie wordt op diverse manieren aandacht geschonken aan de arbeidsomstandigheden. Een veilig, gezond, stimulerend maar ook prettig werkklimaat voor de medewerkers staat daarbij voorop. Per leeftijdscategorie wordt bijvoorbeeld aan iedere medewerker een PMO (periodiek medisch onderzoek) aangeboden.

Het ziekteverzuimpercentage ligt medio 2019 op 8,6%. Dit is iets lager dan het ziekteverzuimpercentage in 2018 (9,4%), maar fors hoger dan het verzuimpercentage in 2017 (3,6%). Doordat wij een relatief kleine organisatie zijn, betekent één langdurig ziektegeval al snel een aanzienlijke toename van het ziekteverzuimpercentage. Omdat dit soort verzuim veelal buiten de invloedssfeer van de werkgever valt, is daar zeer lastig op te sturen.

4.2.5 Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is het middel om informatieveiligheid te bereiken. Het doel hierbij is dat wij een betrouwbare partner zijn voor inwoners, organisaties en ketenpartners. Informatieveiligheid wordt bereikt door een samenhangend pakket van maatregelen ter waarborging van de beschikbaarheid, integriteit en de vertrouwelijkheid van informatie binnen de gemeente Boekel. De maatregelen zijn vanaf 2020 gebaseerd op de nieuwe Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en worden op basis van risicoanalyse toegepast. Middels de ENSIA systematiek wordt jaarlijks in het jaarverslag gerapporteerd over de stand van zaken omtrent informatiebeveiliging.

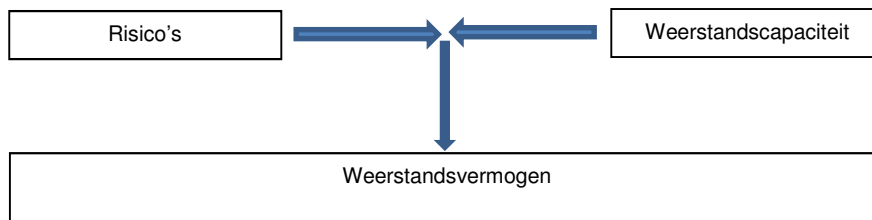
Een belangrijk onderdeel van informatiebeveiliging is het beschermen van persoonsgegevens en het voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de privacywet, de AVG). De gemeente stuurt op privacy bewuste medewerkers en past beheersmaatregelen toe op basis van risicoanalyse.

4.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Boekel is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. Het weerstandsvermogen is eigenlijk niet meer of minder dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit.

Een eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in de volgende paragraaf gebeurt.



Als onderdeel van risicomanagement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente Boekel periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen.

Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomanagement wel van toegevoegde waarde; het geeft een beeld van wat verwacht kan worden en of de organisatie hierop voldoende voorbereid is.

4.3.1. Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen

Om een confrontatie van deze risico's met de weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst financieel te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans	de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).
Impact	wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd: klein impact tussen de 1 & 10 % middel impact tussen de 10 & 50 % groot impact tussen de 50 & 100%
Effect	voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

Uitleg over wijziging van de benadering

Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan wordt als 'gemiddeld' ingeschat (wegingsfactor 0,50). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt eveneens als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 15%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Financieel risico
€ 417.000	* 0,5	* 15%	* 3	= € 94.000

4.3.2. Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf

De belangrijkste financiële risico's worden in de onderstaande tabel weergegeven. Deze risico's zijn niet anderszins ondervangen en er zijn geen voorzieningen voor gevormd, waardoor deze relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

Nr.	Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen
1	Openeindregelingen	Wmo	Hoog	Middel	Structureel	433.000
		Jeugdzorg	Middel	Middel	Structureel	221.000
		Bijstandsverlening	Middel	Middel	Structureel	192.000
		Minimabeleid	Middel	Middel	Structureel	62.000
		Leerlingenvervoer	Middel	Middel	Structureel	38.000
2	Decentralisaties taken Rijksoverheid	Transitie Jeugdzorg	Laag	Groot	Structureel	260.000
		Transitie AWBZ - Wmo	Laag	Groot	Structureel	290.000
		Transitie Sociale Werkvoorziening - Participatie	Laag	Groot	Structureel	235.000
3	Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen	Laag	Groot	Incidenteel	276.000
		Startersleningen	Laag	Middel	Incidenteel	1.000
4	Randweg	Uitvoering binnen gestelde kaders / meerwerk etc.	Middel	Middel	Incidenteel	199.000
5	Gemeentefonds	Uitkering gemeentefonds kan lager zijn dan geraamd	Middel	Middel	Structureel	78.000
6	Risico's op eigendommen	Rioolbeheer	Laag	Middel	Structureel	18.000
		Wegbeheer	Laag	Middel	Structureel	16.000
		Gebouwenbeheer	Laag	Middel	Structureel	3.000
7	Autoriteit persoonsgegevens	Boete bij gebrekkige naleving AVG	Laag	Groot	Incidenteel	25.000
8	Sociale zaken	Vergoeding bij beëindiging samenwerking Meerijstad	Laag	Klein	Incidenteel	1.000
						2.348.000

1. Openeindregelingen

Het financiële risico dat de gemeente bij een 'openeindregeling' loopt zit in het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken indien een aanvrager hier volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft. Ongeacht of hiervoor voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn en ongeacht volumegroei in één jaar. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (o.a. Participatiewet –IOAW – IOAZ & Bbz)
- Minimabeleid (o.a. individuele inkomensvoorslag – kwijtschelding gemeentelijke belastingen & Bijzondere Bijstand)
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, dagbesteding & begeleiding, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoersvoorzieningen)
- Leerlingenvervoer
- Jeugdzorg

Met maatschappelijke veranderingen en veranderingen in het Sociale Domein zullen er naar verwachting de komende jaren meer mensen een beroep doen op gemeentelijke voorzieningen. In hoeverre hier daadwerkelijk sprake van zal zijn in Boekel en wat de financiële consequenties hiervan zijn zal altijd pas achteraf blijken. Een kritische toets bij het toekennen van dergelijke voorzieningen, preventieve maatregelen en een sober beleid zijn middelen die ingezet worden om de negatieve financiële effecten van een toenemende vraag zoveel mogelijk te beperken.

2. Decentralisaties taken Rijksoverheid sociaal domein

Invoering abonnementstarief in de Wmo

Het kabinet voert per 2020 een vaste maximale bijdrage Wmo van € 19,00 in. Het abonnementstarief houdt in dat alle cliënten die gebruik maken van Wmo-voorzieningen een vaste bijdrage van € 19,00 gaan betalen per vier weken. Deze bijdrage wordt daarmee onafhankelijk van zorggebruik, inkomen en vermogen. Het kabinet wil met deze maatregel een stapeling van zorgkosten tegengaan. Risico's van het abonnementstarief voor de gemeente zijn:

- Strijdig met de uitgangspunten van de Wmo: het is in strijd met de decentralisatiebeleid en doorkruist het gemeentelijk eigen bijdrage-beleid van Boekel vastgesteld door de gemeenteraad: de gebruiker betaalt, de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten, kanteling naar eigen kracht en medeverantwoordelijkheid.
- Risico op aanzuigende werking: voorheen maakten cliënten nog de afweging of zij de voorziening beter en goedkoper zelf konden regelen, dit kan doorslaan naar 'je bent een dief van je eigen portemonnee als je niet bij de gemeente aanklopt'.

Vertaalt naar de financiële risico's in de begroting 2020 verwachten wij bij de volgende Wmo-voorzieningen een kostenstijging:

1. Minder inkomsten: door minder inkomsten uit eigen bijdragen Wmo, zal een deel van de Wmo-dekking wegvallen. Hiermee is met de opstelling van de begroting rekening gehouden.
2. (Grote) Woonvoorzieningen: cliënten betaalden voorheen een groot deel van de woningaanpassingen zelf op grond van inkomen en vermogen, tot maximaal de kostprijs. Met het abonnementstarief kunnen de kosten bijna geheel afgewenteld worden op de gemeente, zonder dat hier compensatie van het Rijk tegenover staat. Het lopend jaar 2019 laat reeds een flinke stijging in verstrekte woonvoorzieningen zien.
3. Huishoudelijke Verzorging: bij Huishoudelijke Verzorging is een aanzuigende werking ontstaan. Waar voorheen mensen op grond van voldoende inkomen/vermogen zelf in een oplossing voorzagen, doet deze groep toch een beroep op de gemeente. Een grote stijging in cliënten, veroorzaakt een grote kostenstijging. Onduidelijk is of dit effect eenmalig is of structureel door zal zetten in 2020.
4. Individuele vervoersvoorzieningen: Ook hier verwachten we een kostenstijging als gevolg van het abonnementstarief.

In de begroting 2020 is rekening gehouden met de effecten van het abonnementstarief. Maar het blijft gissen wat de werkelijke effecten zullen zijn; het laat zich moeilijk voorspellen. Overigens wordt het collectief vraagafhankelijk vervoer uitgezonderd van het abonnementstarief.

Huishoudelijke Verzorging:

Met de invoering van Algemene Maatregel van Bestuur 'reële kostprijs' door het Rijk, een invoering nieuwe HV-loonschalen in de nieuwe CAO en een nieuwe reguliere CAO-loonsverhoging van 4%, zullen de (loon)kosten voor Huishoudelijke Verzorging de komende jaren verder stijgen (dit is exclusief de gevolgen van het abonnementstarief). Eind 2019 zullen hier afspraken over gemaakt worden met de zorgaanbieders.

Financieringssystematiek Participatiewet

Het budget om de bijstandsuitkeringen (BUIG) te betalen is gebaseerd op de gemaakte uitkeringskosten in jaar T-2. Dat betekent dat we met dit budget altijd achterlopen op de ontwikkeling van het klantenbestand. Ontstane tekorten moeten we aanvullen uit eigen middelen.

Ondanks de aantrekkende economie zien we dat de uitstroom naar werk achterblijft op de aantrekkende arbeidsmarkt. In casuïstiek speelt steeds vaker multi-problematiek waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt erg groot is.

3. Afgegeven garanties

Gewaarborgde geldleningen woningbouw

De gemeente staat garant voor diverse leningen die PeelrandWonen in het verleden is aangegaan. Het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door het WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Wanneer het deze betaalverplichting niet kan voldoen, moeten rijk en gemeenten bijspringen. Zij moeten dan een renteloze lening aan het WSW verstrekken. Het Rijk verstrekt in alle gevallen 50% van de renteloze leningen. De zogenoemde 'schadegemeente' (in geval van een lening van PeelrandWonen dus de gemeente Boekel) verstrekt 25% van de renteloze leningen. Alle gemeenten

die achtereenvolgende zijn van het (met inbegrip van de 'schadegemeenten') verstrekken samen de resterende 25% van de renteloze leningen.

Tot dusver is het landelijk nog niet voorgekomen, dat rijk en gemeenten moesten bijspringen. Voor wat betreft PeelrandWonen is de garantie nog nimmer aangesproken. Voor een bedrag van € 22,950 miljoen heeft het WSW leningen van PeelrandWonen geborgd. Over circa € 11,026 miljoen loopt de gemeente momenteel nog risico (situatie 31-12-2018).

Startersleningen

Vanaf 2014 heeft de gemeente 22 startersleningen verstrekt. Het openstaande bedrag dat door de gemeente verstrekt is bedraagt € 116.714 (stand 31-12-2018). Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

Garantieverstrekkingen – Particulieren

Door de gemeente zijn tot 1 januari 1995 garanties aan particulieren verstrekt door de betaling van rente en aflossing op de door hen aangegane hypothecaire geldleningen. Per 1 januari 1995 verstrekt de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (SWEW) deze garanties. Voor de garanties van vóór 1 januari 1995 heeft de gemeente het risico afgekocht, waarmee deze ten laste van de SWEW komen. Alleen in de situatie, dat de gemeente toestemming zou geven voor een wijziging van een gegarandeerde hypothecaire lening van vóór 1 januari 1995, welke niet past binnen de criteria van de SWEW en de hypotheeknemer betalingsproblemen krijgt, kan de gemeente hierop financieel worden aangesproken. Op dit moment is dit niet van toepassing. Als laatste kan de gemeente worden aangesproken bij financiële problemen van de SWEW.

Glasvezel

In het voorjaar van 2016 hebben we ingestemd met overname van de aandelen van BoekelNet (door de gemeente gefinancierd) tegen betaling van de gehele openstaande lening met rente. Daarmee is dat risico vervallen. Wel is de bankgarantie ad € 1 miljoen gehandhaafd. Deze wordt jaarlijks met 25% afgelost te starten in 2017. Volgens de planning zou de bankgarantie in de loop van 2020 geheel vervallen, maar dit is al in 2019 gerealiseerd. De bankgarantie vormt daardoor geen risico meer.

4. Randweg

In januari 2015 heeft de provincie besloten om de randweg daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. In het voorjaar van 2015 zijn met de provincie afspraken gemaakt over de rolverdeling van het verdere proces tot en met de vaststelling van het bestemmingsplan. De voortgang verloopt voorspoedig. In het najaar van 2016 is het ontwerp bestemmingsplan gepubliceerd en zijn er 12 beroepszaken opgestart bij de Raad van State. In haar uitspraak van juli 2018 heeft de Raad van State alle beroepen op hoofdlijnen naast zich neergelegd en is het bestemmingsplan nagenoeg ongewijzigd definitief geworden.

Eerder al heeft de raad de uitgangspunten van de uitvoeringsovereenkomst waarin de kostendeling tussen gemeente en provincie is vastgelegd bekrachtigd. Kern daarbij is dat dit een provinciale weg wordt waarbij het merendeel van de kosten en risico's bij de provincie liggen. De gemeentelijke bijdrage aan de randweg is geschat op € 2,82 miljoen. Dat is in het voorjaar van 2017 vastgelegd en in de begroting is een bedrag van € 2,65 opgenomen waarbinnen dit moet kunnen worden uitgevoerd. Binnen het project is aandacht voor de financiële risico's. Op basis van een inhoudelijke analyse blijkt deze binnen de kaders van het project te vallen. In de overeenkomst is vastgelegd dat eventuele toekomstige onvoorziene risico's die niet binnen het projectbudget vallen naar rato van inbreng worden gedeeld.

5. Uitkering gemeentefonds

Gemeenten ontvangen afhankelijk van omvang en samenstelling geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds. De precieze omvang van deze uitkering is afhankelijk van veel factoren die aan verandering onderhevig zijn. Daarnaast kunnen politieke besluiten in Den Haag gevolgen hebben voor de grootte van de uitkering aan de gemeente Boekel.

De uitkering uit het gemeentefonds is in de afgelopen jaren geen constante factor gebleken. Via circulaire informeert de Rijksoverheid de gemeenten over de verdeling van het gemeentefonds. Er bestaat hierdoor een risico dat de gemeente minder financiële middelen ontvangt dan oorspronkelijk

zijn geraamd. De uitkering kan ook hoger zijn dan geraamd, maar vanwege het voorzichtigheidsbeginsel kijken we hier alleen naar nadelige effecten.

De uitkering aan de gemeente Boekel in 2020 is geraamd op € 13.878.000. Bij de kwantificering van het benodigd weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met een risico dat de uitkering 2.5% lager uitvalt.

6. Risico's op eigendommen

Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is een integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren wordt de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen jaarlijks bekeken. Aan de hand hiervan wordt vervolgens jaarlijks het meerjaren onderhoudsplan (MOP) geactualiseerd. Deze actualisatie wordt jaarlijks vertaald naar de meerjarenbegroting.

Hetgeen overigens op een soortgelijke manier, maar met een andere frequentie, gebeurt voor wegen en rioleringen. Gezien de structurele en planmatige aanpak hiervan wordt het (financiële) risico tot een minimum beperkt.

7. Autoriteit Persoonsgegevens

Als informatieverwerkende organisatie werken we veel met (persoons)gegevens. Het risico bestaat dat gegevens onbedoeld vrijkomen (datalek), dat gegevens onrechtmatig verwerkt worden of dat niet voldoende wordt voldaan aan administratieve verplichtingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

De Autoriteit Persoonsgegevens is toezichthouder op de naleving van de privacywetgeving en heeft daarbij een boetebevoegdheid wanneer organisaties de AVG overtreden. De gemeente Boekel heeft al veel maatregelen genomen om de privacy van burgers en medewerkers te borgen, maar datalekken en menselijke vergissingen zijn nooit 100% uit te sluiten. Hierdoor bestaat een resterend risico op dwangsommen en boetes.

8. Sociale Zaken

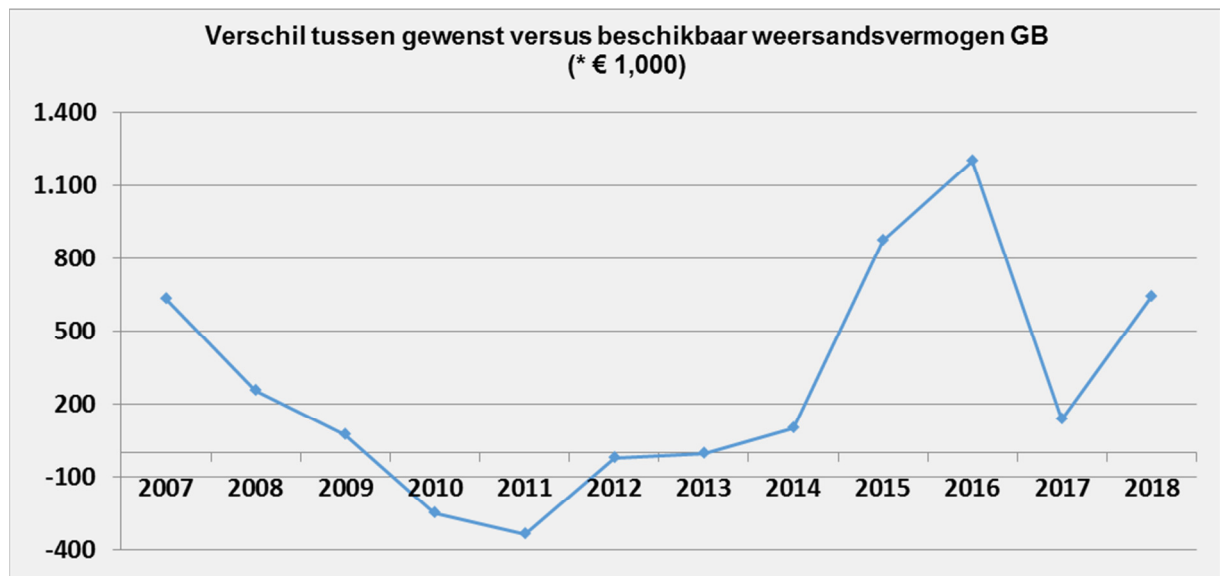
De gemeente Boekel neemt vanaf 1 januari 2017 op het gebied van sociale zaken diensten af van de gemeente Meierijstad. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. In deze overeenkomst is afgesproken dat indien de gemeente Boekel na drie jaar niet verlengt de gemeente Boekel een opslagpercentage moet betalen ter compensatie van de financiële (personele) verplichtingen van Meierijstad.

Inmiddels zijn drie jaar verstreken en zal een nieuwe dienstverleningsovereenkomst worden afgesloten in 2019 voor een periode van 2 jaar (2020-2021). Het is de bedoeling na deze periode van 2 jaar, een overeenkomst aan te gaan voor onbepaalde tijd. Dit betekent dat de gemeente bij beëindiging van het contract een bedrag moet betalen ter compensatie van de financiële (personele) verplichtingen van Meierijstad. In totaal bedraagt het risico voor deze compensatie bij beëindigen van de dienstverleningsovereenkomst € 100.000 voor 2020 en 2021 en bij verlenging € 50.000 per jaar.

4.3.3. Financiële risico's Grondbedrijf

De huidige woningmarkt kent een piek. De uitgifte van bouw kavels gaat voorspoedig. De prognose voor de uitgifte van bouw kavels in 2019 wordt gehaald. Om aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen, voert de gemeente de komende jaren op enekel complexen een actief grondbeleid. Hierbij zijn aanvullende beheersmaatregelen vastgesteld teneinde de bijbehorende risico's te beperken. Daarnaast geeft de markt duidelijk aan dat de rente laag is en de kosten voor bouwen en infra stijgen. Deze kostenstijging, in combinatie met een mogelijke stijging van de hypotheekrente, vormen een aanvullend risico voor onze exploitaties. De specifieke risico's zijn per complex uitgewerkt en gekwantificeerd in de grondbedrijf rapportage.

Voor het Grondbedrijf is, op basis van de door Arcadis in 2019 opgestelde exploitatieberekeningen, een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Op basis van de systematiek en rekenmodellen die hier in de afgelopen jaren voor zijn gebruikt. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf, inclusief de gecalculeerde post onvoorzien in de grondexploitatie toereikend is. Het is van belang de ontwikkelingen ter zake in de nabije toekomst nauwlettend te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.



Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2019 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.432.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (31-12-2018). Dit betekend een hoger weerstandvermogen op het grondbedrijf van € 640.000, dan benodigd is.

4.3.4. Niet gekwantificeerde en overige risico's

Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen géén financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige begroting:

2020	n.v.t.
2021	€ 214.742
2022	€ 433.238
2023	€ 662.944
2024	€ 901.620

Reconstructie: Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)

De afwikkeling van onze LOG-claim richting provincie staat nog open. De exploitatie is afgerond en de eindbalans kan worden opgemaakt. Met de provincie gaan we in overleg over een akkoord.

Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De toekomstige premies staan steeds onder druk vanwege verliezen bij verzekeraars. Eventuele stijging van de premies zijn het gevolg van het feit dat het gemiddelde claimgedrag blijft toenemen.

Latente juridische claim

Met één belanghebbende bestaat een mogelijk geschil over een omgevingsvergunning voor een mestverwerkingsinstallatie. Als er een verplichting voor de gemeente bestaat dan kan deze van substantiële omvang zijn. Aangezien op dit moment nog onvoldoende duidelijk is of wel/niet sprake zal zijn van een verplichting voor de gemeente kan dit risico op dit moment nog niet worden gekwantificeerd.

Latente fiscale claim

Na een definitieve uitspraak over de fiscale wet- en regelgeving inzake 'gelegenheid geven tot sport' komt er geen naheffing voor ten onrechte gedeclareerde / gecompenseerde BTW. Dit risico is daarmee komen te vervallen.

Vennootschapsbelasting

Ten aanzien van in het verleden benoemde risico's zijn alle relevante besluiten genomen en onzekerheden weggenomen. Er is in de meerjarenbegroting een budget opgevoerd voor de verschuldigde vennootschapsbelasting. Alle in voorgaande jaren genoemde vpb-risico's die betrekking hebben op het weerstandsvermogen zijn daarmee komen te vervallen.

Planschadeclaim(s) in verband met bestemmingsplan

Er zijn enkele planschadeverzoeken ingediend in het kader van het bestemmingsplan N605-Randweg Boekel. Met de provincie zijn afspraken gemaakt over verdeling van de kosten van de Randweg. De kosten van de planschadevergoedingen en de advisering hierin worden daarin meegenomen. De kosten worden verdeeld via een vaste verdeelsleutel, waarbij de gemeente 24% betaalt.

Verder zijn op dit moment twee incidentele planschadeverzoeken ingediend.

Voor één van deze beide verzoeken geldt het volgende. Voor individuele bestemmingsplannen wordt doorgaans een planschadeovereenkomst gesloten, waarmee de eventuele kosten van planschade kunnen worden afgewenteld op de initiatiefnemer.

De eventueel te betalen planschadevergoeding in het andere geval komt voor rekening van de gemeente. Of dit het geval zal zijn, zal moeten blijken uit een nog in te stellen planschadeonderzoek door het externe, onafhankelijke deskundige bureau.

Nieuwe omgevingswet

De huidige wet- en regelgeving wordt vervangen door de Omgevingswet, naar het zich nu laat aanzien per 1 januari 2021. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. Wel wordt verwacht dat voor Boekel de invoering een geringere impact heeft dan voor andere gemeenten, omdat een belangrijk deel (de cultuurverandering) in Boekel al is geëffectueerd door de ontwikkeling van het Boekels model. Bovendien wordt al ervaring opgedaan met het Omgevingsplan, dat op de nieuwe Omgevingswet is geschoeid.

Belangrijkste kostenpost van de Omgevingswet zal de aanpassing van de ICT met zich meebrengen. Grotendeels komen deze kosten (ontwikkeling systeem) voor rekening van het rijk. Ook de gemeente zal echter moeten investeren in de aansluiting op het landelijk systeem. De uitrol van het nieuwe systeem loopt van 2021 (inwerkingtreding Omgevingswet) tot 2029. Over de kosten daarvan valt nu nog niets te zeggen.

Frauderisico's

Van iedere overheidsorganisatie wordt verwacht dat zij volkomen integer en onkreukbaar is. Helaas bestaan er risico's op fraude en misbruik van gegevens en middelen van de gemeente. De gemeente Boekel voert jaarlijks een uitgebreide frauderisicoanalyse uit waarin frauderisico's worden geïdentificeerd, geclassificeerd en worden gekoppeld aan beheersmaatregelen. De gemeente Boekel gaat op deze manier bewust om met risico's op fraude en misbruik van middelen. Desondanks blijven er kleine restrisico's op fraude en misbruik bestaan.

4.3.5. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

De financiële risico's van de gemeente Boekel dienen te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiervoor wordt eerst de weerstandscapaciteit bepaald.

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vaste reserve (€ 1.000.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;
- Fondsvorming vanuit de grondverkopen is stopgezet en geen mogelijkheid meer om de fondsen te laten groeien / te voeden in de toekomst.

De hiervoor genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van:

- Algemene Reserve + Fondsen (per 01-jan-2020)	€ 4.012.000
- Bestaande claims (zie overzicht hieronder & Bijlage C)	€ 25.000 -/-
Totaal verwacht vrij aanwendbaar deel Eigen Vermogen	€ 3.987.000

Specificatie bestaande claims:

Begroting 2020

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Dekking uit het fonds
-Boecult	2020-2023	20.000	Fonds Kunst & Cultuur
-Deelname de Cultuurloper	2020	5.000	Fonds Kunst & Cultuur
		25.000	

4.3.6. Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

Weerstandscapaciteit (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte	€ 0
2. vrij aanwendbare deel Algemene Reserve / Eigen Vermogen	€ 3.987.000
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 2.534.000
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 954.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 7.475.000

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007. Het vervallen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk en het instellen van een macronorm moet dat voorkomen. Als de ontwikkeling van de lokale lasten tot overschrijding van die norm leidt, kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Op grond van doorrekeningen van de begroting 2019 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2019 versus de gehanteerde tarieven) volledig ingezet is. In tegenstelling tot ons verleden halen we nu meer OZB-opbrengsten binnen dan waarmee bij het vaststellen van de Algemene Uitkering rekening wordt gehouden.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2020 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve / eigen vermogen is opgebouwd zoals in paragraaf 4.3.5. uiteengezet.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 31.12.2018 (aanslag 2019) en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2018. In de onderstaande overzichten wordt inzichtelijk gemaakt hoe deze stille reserve grofweg is opgebouwd;

Soort	WOZ-waarde	Boekwaarde	Stille reserve
Gemeenschapshuizen	€ 376.000	€ -	€ 376.000
Scholen & Peuterspeelzalen	€ 2.423.000	€ 986.000	€ 1.437.000
Diversen	€ 767.000	€ 126.000	€ 641.000
Trafo's	€ 80.000	€ -	€ 80.000
			€ 2.534.000

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd;

Categorie	m2	prijs per m2	Stille reserve
Terrein (grasland)	26.066	€ 8,00	€ 209.000
Terrein (akkerland)	27.101	€ 8,00	€ 217.000
Terrein (natuur)bos	319.245	€ 1,25	€ 399.000
Erf - tuin	1.724	€ 75,00	€ 129.000
			€ 954.000

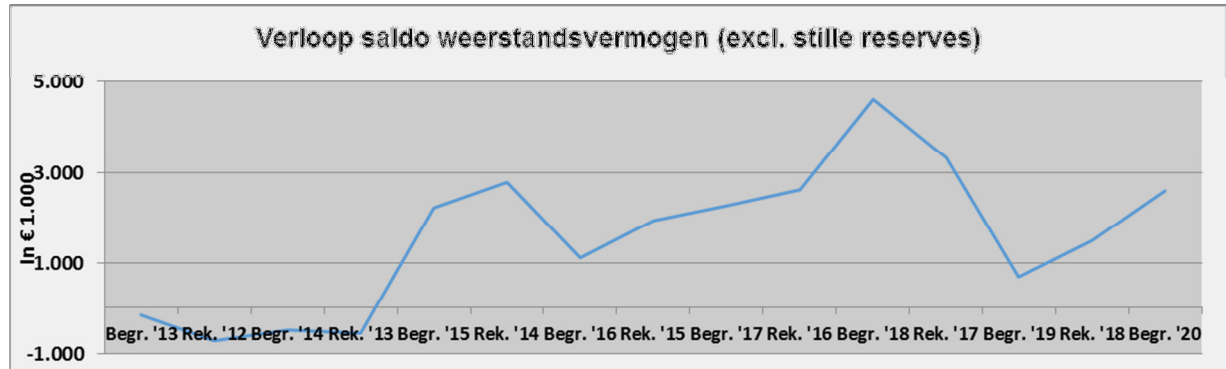
Basis Jaarrekening 2018, inventarisatie maart 2019

4.3.7. Weerstandsvermogen – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrije deel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

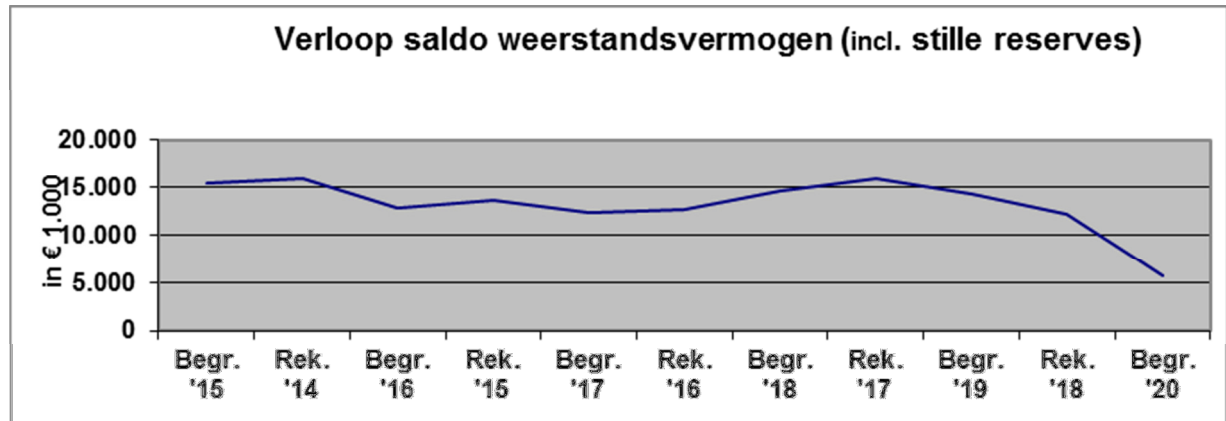
Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 2.348.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 4.3.5)	€ 3.987.000
	€ 1.639.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 640.000
	€ 2.279.000



Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 2.348.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 4.3.6)	€ 7.475.000
	€ 5.127.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 640.000
	€ 5.767.000



Conclusie:

Bovenstaand overzicht geeft aan de impact van de investeringen op de vermogenspositie van de gemeente Boekel. In de investeringen zijn o.a. Kindpark, Zuidwand Sint Agathaplein, de Randweg en woningbouw de Burgt opgenomen.

Hieruit blijkt dat de reservepositie van de gemeentelijke exploitatie na rekening houden met deze investeringen, nog € 3.987.000 bedraagt. Daarnaast bedraagt de weerstandscapaciteit van het grondbedrijf € 640.000. De gekwantificeerde risico's bedragen € 2.348.000.

Grondbedrijf

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2019 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 1.432.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (31-12-2018). Dit veroorzaakt een overschot op het weerstandvermogen op het grondbedrijf van € 640.000.

Conclusie

Dit betekent dat ook na genoemde investeringen voldoende ruimte aanwezig is om de nog niet gekwantificeerde risico's (inclusief eerdergenoemde juridische claims) te kunnen bekostigen. Daarbij dient vermeld te worden dat vanuit het voorzichtigheidsbeginsel alleen de lasten/risico's zijn benoemd en dat mogelijke voordelen niet zijn opgenomen.

Ook zijn de stille reserves buiten beschouwing gelaten, terwijl een deel van de stille reserves ook als buffer zou kunnen worden gebruikt (bijvoorbeeld te verkopen akkerland).

Wel zijn de stille reserves opnieuw beoordeeld naar de uitgangspunten die ook de provincie in hun nieuw GTK (Gemeenschappelijk Toezicht Kader) hanteert. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een stille reserve als zodanig gekwalificeerd mag worden mits deze reëel onderbouwd is op basis van marktwaarde (officiële taxatie), het object geen gebruiksnuut meer heeft en het object op korte termijn beschikbaar moet kunnen komen.

Uit bovenstaande gegevens kan geconcludeerd worden dat de uitvoering van de kerntaken van de gemeente Boekel niet onder druk komen staan en het vermogen van voldoende omvang is om de investeringen en risico's, zoals die op dit moment bekend zijn, te kunnen bekostigen.

4.3.8 Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 zijn de volgende kengetallen een verplicht onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing geworden.

Gebleken is dat gemeenteraden het lastig vinden om de financiële positie van hun gemeente te interpreteren en daarop te sturen. Om hen daarbij te ondersteunen is er, bij de vernieuwing van de begrotings- en verantwoordingsvoorschriften voor gemeenten, een aantal kengetallen ontwikkeld. Deze zijn met ingang van de begroting 2016 en jaarrekening 2015 verplicht gesteld. De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie via de meerjarenbegroting. De normen in hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad. Met de kengetallen wordt de raad in staat gesteld het beleid te sturen en te monitoren ten aanzien van:

- Netto-schuldquote (zonder correctie)
- Netto-schuldquote (met correctie)
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

Deze aandachtsgebieden vormen met de sluitende meerjarenbegroting en de planning en control cyclus de pijlers voor de sturing van onze financiële positie.

Signaleringswaarden kengetallen

De kengetallen maken het de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente. De gezamenlijke provinciale toezichthouders zijn van mening dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt, voor de toezichthouder ook belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeenten.

Oorspronkelijk was het idee dat gemeenten een eigen beleid met bijbehorende normen dienden vast te stellen met betrekking tot de kengetallen. Dit idee heeft de eindstreep niet gehaald. In de ministeriële regeling is nu slechts opgenomen, dat het behulpzaam kan zijn dat de kengetallen worden gerelateerd aan bijvoorbeeld de signaleringswaarden zoals die bij stresstesten worden gehanteerd. De gezamenlijke toezichthouders zijn van mening dat zonder (normen)kaders er geen conclusies getrokken kunnen worden. Er is door de toezichthouders op 10 september 2015 besloten om, voor het verkrijgen van een goed en uniform beeld, signaleringswaarden te benoemen. Hierbij wordt zo veel mogelijk aangesloten bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de legenda's onder de figuren is per kengetal te zien welke signaleringswaarden zijn besloten en in welke categorie deze vallen.

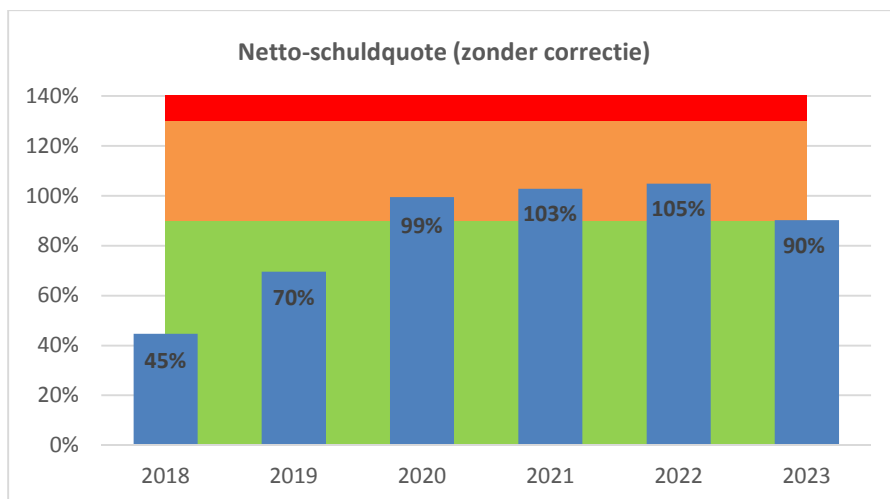
Hierna volgt een toelichting van de kengetallen, waarna ze in de onderstaande figuren zijn opgenomen.

4.3.8.1 Netto Schuldquote (zonder correctie)

Het kengetal netto schuld als aandeel van de inkomsten zegt het meest over de financiële (vermogens)positie van een gemeente. Dit kengetal wordt wel de netto-schuldquote genoemd. De netto-schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het eigen vermogen in de vorm van reserves zegt daar weinig over. Het eigen vermogen geeft aan in hoeverre het gemeentebezit vrij van schuld is. Dat zegt niets over de hoogte van de schuld waarmee het bezit wel is belast. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van het exploitatie totaal van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De netto-schuldquote (zonder correctie) wordt als volgt berekend:

$$\frac{(\text{langlopende schulden} + \text{kortlopende schulden} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva})}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

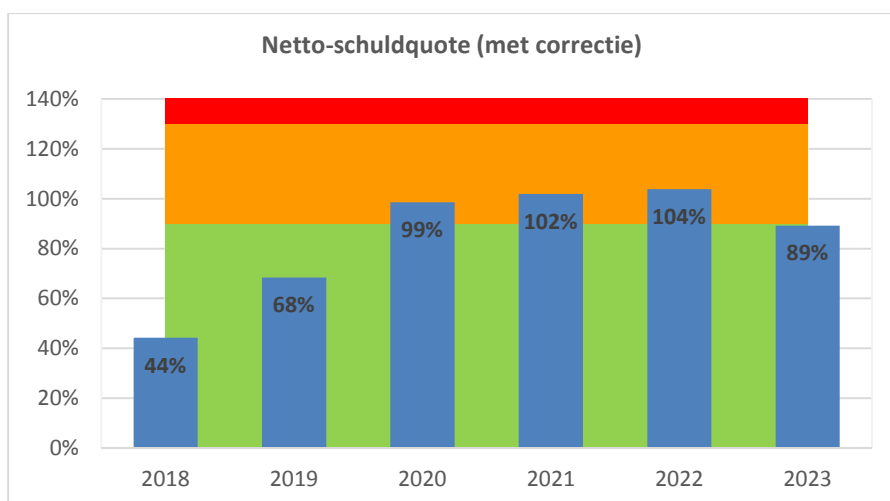


4.3.8.2 Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto-schuldquote (met correctie) wordt als volgt berekend:

$$\frac{(\text{langlopende schulden} + \text{kortlopende schulden} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva}) - / - (\text{langlopende uitzettingen} + \text{kortlopende vorderingen} + \text{liquide middelen} + \text{overlopende activa})}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

inkomsten voor bestemmingsreserves



Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat er bij verstrekte leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug kunnen worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

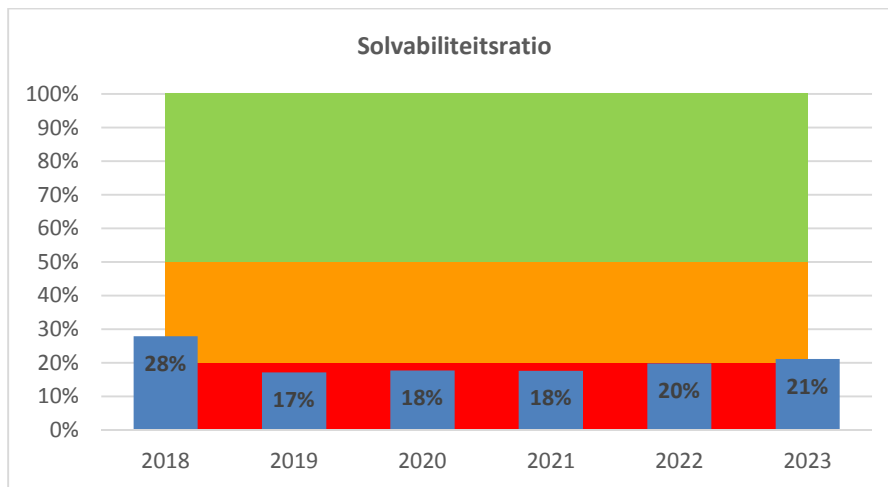
De Netto schuldquote en Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen laten zien dat er meerjarig voorzichtigheid is geboden bij het laten groeien van de het aantrekken van vreemd vermogen. Meer dan voorzichtigheid is geboden vanaf 2020 bij het maken van investeringskeuzes waarbij vreemd vermogen dient te worden aangetrokken.

4.3.8.3 Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het activabezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Een methode is het bekijken in hoeverre de in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

Het solvabiliteitsratio wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}}$$



Algemene normwaarden solvabiliteit	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 50%
Voorzichtigheid is geboden	20 - 50%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

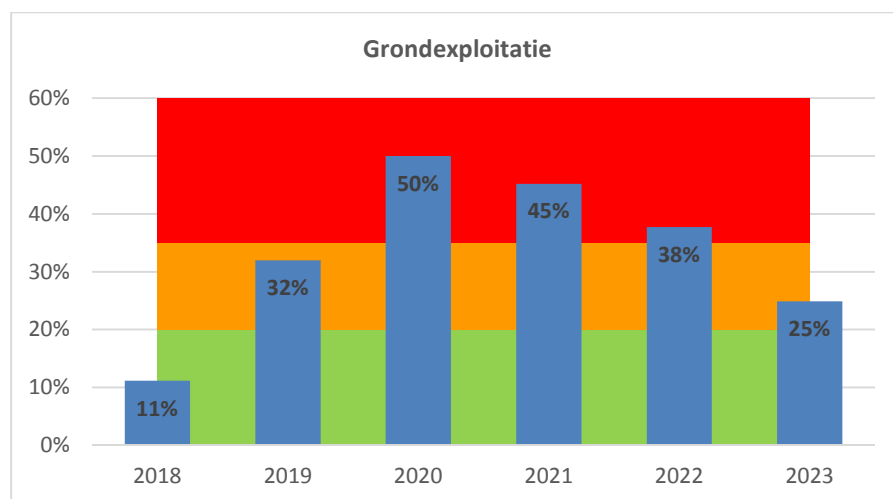
Het solvabiliteitsratio voor 2020 bedraagt 18%. Dat betekent dat de organisatie veel bezit heeft wat is gefinancierd met vreemd vermogen (schulden). Dit beeld trekt zich meerjarig door. Meer dan voorzichtigheid is geboden vanaf 2020 bij het maken van investeringskeuzes waarbij vreemd vermogen dient te worden aangetrokken.

4.3.8.4 Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) jaarlijkse baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Het kengetal grondexploitatie wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{boekwaarde in- en nog niet in exploitatie genomen gronden}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$



Algemene normwaarden grondexploitatie	Ratio Grondexploitatie
Veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	> 35%
Redelijk veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	20 - 35%
Normale hoeveel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	< 20%

De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. De verwachting is dat de huidige plannen binnen de verwachte termijnen zoals in de grondbedrijf rapportage 2019 zijn vermeld worden gerealiseerd.

De ratio grondexploitatie voor 2020 bedraagt 50%. Dit is een kritieke waarde waarbij meer dan voorzichtigheid geboden is. Meerjarig blijft voorzichtigheid geboden bij grondexploitatie waarbij omzet (verkoop van gronden) op zich laat wachten.

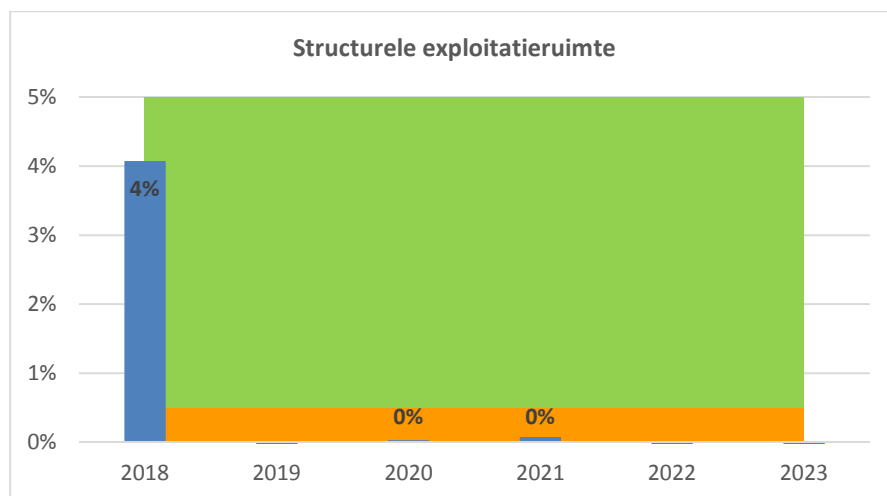
4.3.8.5 Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Dit kengetal is tevens van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

De structurele exploitatie ruimte wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{structurele baten} - / - \text{structurele lasten}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$



Algemene normwaarden structurele exploitatieruimte	Ratio Exploitatieruimte
Beschikbare structurele exploitatieruimte	> 0%
Vrijwel geen structurele exploitatieruimte	0%
Geen structurele exploitatieruimte	< 0%

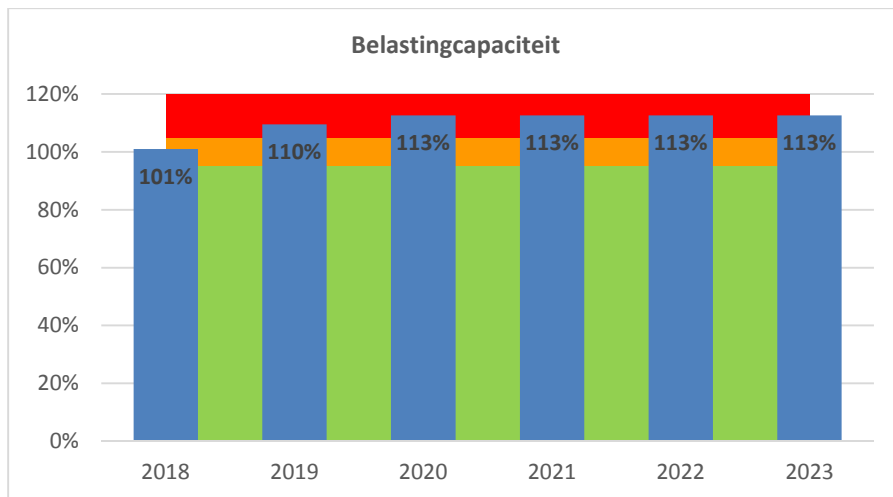
Op basis van het kengetal blijkt dat er geen structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten maar kan nieuwe investeringsplannen in de weg staan. De structurele exploitatieruimte ratio voor 2020 tot en met 2023 bedraagt 0%.

4.3.8.6 Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor.

De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar)}}{\text{woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar)}}$$



Algemene normwaarden belastingcapaciteit	Ratio Belastingcapaciteit
Ruimte in belastingcapaciteit	> 0%
Vrijwel geen ruimte in belastingcapaciteit	0%
Geen geen ruimte in belastingcapaciteit	< 0%

De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2019 bedragen € 740.

De gemiddelde woonlasten 2020 voor inwoners van gemeente Boekel zijn volgens een eerste voorlopige berekening € 814. Het kengetal komt daarmee op 113% te staan. De woonlasten van Boekel voor 2020 liggen daarmee 13% boven het gemiddelde van € 740 in 2019.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Om de leefbaarheid in de gemeente op peil te houden is infrastructuur benodigd. Voor zover deze infrastructuur in beheer en onderhoud is bij de gemeente zijn deze opgenomen in deze paragraaf en hebben we het over kapitaalgoederen. We denken hierbij aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

4.4.1 Wegen

Beleidskader

In de raadsvergadering van 13 december 2018 is het beleidsplan 2019-2023 vastgesteld. Daarbij is geconstateerd dat er een uitbreiding van het areaal heeft plaatsgevonden van 0,6%. Wij beheren circa 830.000 m² verhardingen.

Geconcludeerd wordt dat Boekel voorlopig vasthoudt aan een relatief (op basis van normen) laag budget. Om eventuele problemen of afname in kwaliteit tijdig te kunnen constateren blijven we tweejaarlijks het gehele wegennet controleren. In 2020 is de volgende inspectie gepland. Aan de hand hiervan zullen de financiële consequenties voor het jaar 2021 en verder in beeld worden gebracht.

Financiële consequentie

In het wegenbeheerplan 2019-2023 wordt voorzien in een storting in de voorziening wegbeheer van € 340.000 structureel per jaar. Dit is inclusief € 20.000 voor kleine herbestratingen.

Begroting

De voorziening wegbeheer heeft op 1 januari 2020 een niveau van € 66.000.

4.4.2 Riolering

Beleidskader

Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 - 2022 (vGRP Boekel 2017-2022). Het vGRP is op 1 juni 2017 door de Raad vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven hoe de gemeente haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater de komende periode gaat invullen.

De gemeente Boekel beheert in totaal 56,3 km vrij verval riolering dat wordt afgepompt door in totaal 19 rioolgemalen. Verder heeft de gemeente in het buitengebied nog 367 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 64 km persleiding.

Om aan de vGRP te voldoen dient er aan de gemalen gewerkt te worden in de komende twee jaren. Dit is het renoveren van 12 rioolgemalen en de daaraan gerelateerde werkzaamheden in de gemeente. Het uitgangspunt hierbij is dat het gemaal of de betreffende delen hiervan na de renovatie weer voldoet/voldoen aan de gestelde eisen.

Financiële consequenties

In de raadsvergadering van 4 oktober 2018 is het geactualiseerde kostendekkingsplan 2018-2020 vastgesteld. De rioolheffing voor 2020 bedraagt € 202,80 voor een gemiddelde woning.

Begroting

De voorziening riolering heeft op 1 januari 2020 een niveau van € 0,00 overeenkomstig het geactualiseerde kostendekkingsplan.

4.4.3 Water

Beleidskader

In 2007 is gestart met de zogenaamde gebiedsprocessen om de totale wateropgave te bepalen. Deze opgave bestaat uit het op orde brengen van de watersystemen, zoals verwoord in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeleid 21^e eeuw (WB21). Inmiddels zijn in deze gebiedsprocessen voor de waterthema's als waterkwaliteit, ecologie, verdroging en wateroverlast, de opgaven bepaald en zijn oplossingsrichtingen beschreven. De eigen regionale visie van het waterschap en de gemeenten op het gebied van waterbeheer en ruimtelijke ordening en regionale specifieke gebiedssituaties zijn hierin meegenomen. De doelen en maatregelen zijn voor onze gemeente terug te vinden in het waterprogramma van het deelstroomgebied Wetering, Leijgraaf, Snelle en Peelse Loop.

De maatregelen betreffen de realisatie van de drie EVZ's die binnen onze gemeentegrenzen liggen, te weten de Aa, de Leijgraaf en de Meerkensloop. De Aa en de Leijgraaf zijn al grotendeels gerealiseerd door de gemeente Meierijstad. De Meerkensloop moet nog (grotendeels) gerealiseerd worden. In het voorjaar van 2017 is een tweede aanzet gegeven voor een aanpak van de EVZ Meerkensloop. Dit omdat er opnieuw subsidies in het vooruitzicht zijn gesteld bij uitvoering. Momenteel kijken waterschap en de provincie naar de prioritering van de EVZ's in de provincie Noord-Brabant.

Financiële consequenties

Op basis van de nog te realiseren kilometers is een eerste inventarisatie gemaakt van de te verwachten kosten. De totale kosten voor het realiseren van de totale EVZ in Boekel bedraagt € 395.000. Er is op dit moment echter een subsidieregeling die 75% van de kosten vergoed, dit betekent dat we met € 100.000 de gehele EVZ opgave in Boekel kunnen realiseren.

Begroting

De inspanning die de gemeente levert op het gebied van water zijn opgenomen in meerdere onderhoudsposten in de begroting.

In de meer jaren begroting is een budget opgenomen van € 100.000 voor de EVZ, uitvoering zal naar verwachting plaats vinden in 2021.

4.4.4 Groen

Beleidskader – Integraal onderhoudsbestek

Beleid op het gebied van groenvoorzieningen wordt (vijf) jaarlijks bijgesteld in het groen-onderhoudsbestek. In totaal beheert de gemeente 23,5 hectare plantsoenen, 66,8 hectare bossen, 2 hectare parkbos en 24,6 hectare grasvelden en een onbekend areaal boomsingels als vrijstaande bomen. In 2018 is een nieuw integraal onderhoudsbestek voor het onderhoud van de openbare ruimte aanbesteed en gegund voor 5 jaar aan IBN voor de periode van 2019 – 2023. Aan het einde van elk jaar worden de mutaties in de openbare ruimte verwerkt in het bestek. In dit bestek zijn naast het onderhoud van de plantsoenen, ook het onderhoud van de gazons, het vegen van de goten en de onkruidbestrijding opgenomen. Sinds april 2016 is het verboden om chemische bestrijdingsmiddelen op bestrating te gebruiken. De gemeente Boekel is overgestapt op het bestrijden van onkruid door middel van hete lucht.

Beleidskader – Bomen/Snoeibestek

Het bomenonderhoud en het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles is eind 2018 opnieuw aanbesteed voor een periode van 3 jaar met een optie om nog 3 jaar te verlengen. De opdracht is gegund aan Ploegmakers. Op die manier kunnen we aan onze zorgplicht voldoen en alle bomen in Boekel elke 3 jaar controleren.

Begroting

Voor de uitvoering van het integraal IBN onderhoudsbestek is in de begroting 2020 een bedrag opgenomen van € 340.000. Dit is cf. de gegunde opdracht voor de periode 2019 – 2023. Dit bedrag wordt jaarlijks met de voorjaarsnota geïndexeerd.

Daarnaast is er € 40.000 opgenomen in de begroting voor het uitvoeren van onderhoud aan bomen. € 30.000 hiervan wordt gebruikt voor regulier snoeiwerk, het uitvoeren van boomveiligheids-controles en directievoering. Omdat wij samenwerken met een nieuwe partij, hebben wij ervoor gekozen om de directievoering uit te besteden aan Cobra adviseurs. Zij zorgt voor kwaliteitsborging en projectevaluatie. De overige € 10.000 wordt gebruikt voor het kappen en herplanten van bomen.

4.4.5 Gebouwen

Beleidskader:

De gemeente Boekel heeft een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, is hierin opgenomen.

Het onderhoud dat wordt beschouwd als klein en dagelijks onderhoud is voor rekening van de gebruikers/beheerders/huurders van de gemeentelijke gebouwen.

Het Meerjaren Onderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Het plan is begin 2019 bijgewerkt voor de periode 2019 – 2028 met een doorkijk naar de periode 2029 – 2038. Dit plan is financieel meerjarig vertaald in de voorjaarsnota 2019 en daarmee opgenomen in de begroting 2020.

Uitvoeringsniveau:

Per gebouw is er een contractkostenplan, een onderhoudskostenplan CAPEX (investeringen groter dan € 10.000 om de levensduur van de gebouwen te verlengen) en een onderhoudskostenplan OPEX (terugkerende kleinere kosten om het kwaliteitsniveau van de gebouwen in stand te houden) opgesteld.

De investeringenlasten (CAPEX) worden afgeschreven over een periode die aansluit bij de levensduur van de betreffende investering. Daarnaast vindt er jaarlijks een dotatie plaats in een egalisatie voorziening, waaruit de incidentele kosten uit OPEX betaald worden. Daarnaast zijn er in de begroting posten opgenomen voor de onderhoudscontracten, voor regievoering van het gebouwenbeheer, en voor onvoorziene uitgaven.

Financiële consequentie

De storting in de voorziening onderhoud gebouwen bedraagt € 80.000 structureel per jaar.

Begroting:

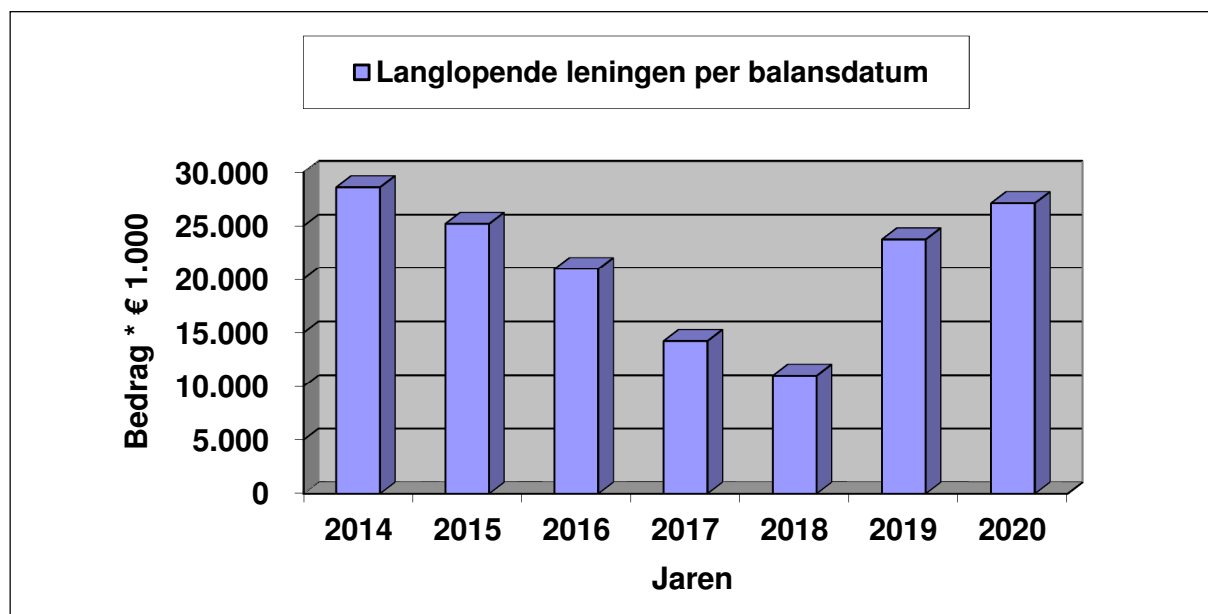
De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 1 januari 2020 € 79.000.

4.5 Financiering

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen en het voldoen aan de wettelijke regelingen en toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet Fido).

Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar overigens zo veel als mogelijk gebruik van wordt gemaakt aangezien de rentelasten hierover over het algemeen lager zijn. Het risico van kort geld ligt in de toekomst, op het moment dat de lening afloopt en herfinanciering aan de orde is. Kan op dat moment in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage geleend worden, of ontstaan er als gevolg van hogere rentelasten (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang- en kort vreemd vermogen.

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage I) blijkt dat er in het begrotingsjaar 2020 naar verwachting één nieuwe langlopende lening zal worden afgesloten van € 6 miljoen. Randvoorwaarde hierbij is wel dat de liquiditeitsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2019 wordt gerealiseerd. De geplande aflossing op langlopende leningen bedraagt in 2020 € 2,6 miljoen, met een bijbehorende rentelast van € 397.000. De totale langlopende schuld loopt daarmee in 2020 op met € 4,4 miljoen tot circa € 27,1 miljoen.



Daar het merendeel van de in het verleden aangetrokken geldleningen betrekking hebben op grondaankopen die binnen een termijn van 10 jaar tot voldoende omzet moeten leiden is de termijn van de geldlening teruggebracht van de reguliere 25 jaar naar 10 jaar. Deze lijn is in 2013 losgelaten en worden nieuwe langlopende leningen aangegaan met een looptijd van 20 jaar. Dit omdat de verwachte levensduur van de investeringen die met deze middelen gefinancierd zijn eerder 20 (of meer) dan 10 jaar bedragen.

Met behulp van onze liquiditeitsprognose, die met het opstellen van de voorjaarsnota jaarlijks wordt geactualiseerd, wordt getracht de bestaande en toekomstige liquiditeitsbehoefte zo goed mogelijk in beeld te brengen en het aangaan van leningen hierop af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. Fluctuaties die hierdoor op korte termijn ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

Een substantieel deel van de kosten van de langlopende geldlening heeft een directe relatie met de grondexploitatie. De toegerekende rente aan het grondbedrijf is gelijk gebleven ten opzichte van voorgaande jaren en staat voor 2020 en verder op 2,0%.

4.5.1 Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe-) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rentetypische looptijd vanaf één jaar). Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm heeft betrekking op de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm.

De renterisiconorm wordt bij gemeenten berekend door een vastgesteld percentage van 20% te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. De renterisiconorm dient jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag opgenomen te worden. De renterisiconorm bij de begroting wordt meerjarig neergezet.

Het renterisico kan gestuurd worden door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringsmiddelen rekening te houden met de vervalkalender en renteherzieningen van de bestaande vaste schuld. Ook de keuze tussen de aflossingsvorm (lineair, annuïtair en fixe) beïnvloedt de aflossingen per jaar en dus ook het renterisico van de komende jaren. Het verlengen van de gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille verlaagt het renterisico.

Berekening renterisico en toetsing aan norm:

Renterisiconorm 2020-2023	2020 (T)	2021 (T+1)	2022 (T+2)	2023 (T+3)
<i>Variabelen renterisiconorm</i>				
Renteherzieningen (1)	0	0	0	0
Aflossingen (2)	2.620	2.520	2.020	1.520
Renterisico (1 + 2)	2.620	2.520	2.020	1.520
Begrotingstotaal jaar T	31.360	30.269	24.858	26.021
Renterisiconorm Percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2020-2023	6.272	6.054	4.972	5.204
Renterisico	8%	8%	8%	6%

4.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het ministerie van financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de berekening van de kasgeldlimiet van begroting 2020 opgenomen.

Conform artikel 1 van de wet fido en artikel 2 lid 1 van de regeling ufd0 wordt middels een ministeriële regeling een percentage vastgesteld voor de berekening van de kasgeldlimiet. Momenteel is dit percentage vastgesteld op 8,5%. Voor de kasgeldlimiet geldt een minimumbedrag van € 300 000. Dit percentage is ook opgenomen in het treasury statuut van gemeente Boekel van 2015.

Kasgeldlimiet 2020	
Begrotingstotaal 2020, incl. grondbedrijf	31.360
Toegestane kasgeldlimiet	8,50%
1. Kasgeldlimiet in bedrag	2.666
Opgenomen gelden < 1 jaar	0
Schuld in rekening-courant	0
Gestorte gelden derden < 1 jaar	0
Overige vlottende geldleningen	0
2. Omvang vlottende korte schuld	0
Contante gelden in kas per 1 januari 2020	0
Tegoeden in rekening courant ov. uitstaande gelden < 1 jaar	0
3. Vlottende middelen	0
Totaal netto vlottende schuld (2 – 3)	0
Toegestane kasgeldlimiet (1)	2.666
Ruimte (+) / overschrijding (-)	2.666

4.5.3 Renteschema

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten transparant in de begroting op te nemen. Dit advies is overgenomen in het wijzigingsbesluit zoals verwerkt in artikel 13 van het vernieuwde BBV vanaf 1 januari 2016.

Om er voor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daar aan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand schema worden deze uiteengezet.

Renteschema 2020		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 396.690
b.	De externe rentebaten (idem)	-/- € 0
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 396.690
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 250.124
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 0
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/ + € 0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 250.124
d1	. Rente over eigen vermogen	+/ + € 0
d2	. Rente over voorzieningen	+/ + € 0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 146.566
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 146.566
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 0

4.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

4.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning.

Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex (CPI) over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar (2015-2019), door het Centraal Planbureau berekend op 1 %. In de onderhavige paragraaf is de OZB opbrengst 2020 hiermee verhoogd. In de meerjarenraming (2021-2023) wordt rekening gehouden met 1% prijsindex.

Bij de voorjaarsnota 2019 vertoonde de begroting in eerste aanleg tekorten die in meerjarig perspectief omgebogen zijn tot een overschot:

Saldo voorjaarsnota 2019	
Jaar	Bedrag
2019	€ -145.000
2020	€ -7.000
2021	€ -4.000
2022	€ 105.000
2023	€ 74.000

Bij de uitwerking van het Coalitieakkoord in 2018 had het college aangegeven de begroting in meerjarig perspectief sluitend aan te willen bieden. De consequentie hiervan was dat de OZB opbrengst diende te stijgen. Tevens is bij het Coalitieakkoord opgenomen dat de opbrengstverhouding tussen woningen en niet-woningen minder groot zou moeten zijn.

De afspraken bij het Coalitieakkoord resulteren m.b.t. opbrengst OZB 2019-2022 (exclusief CPI):

Verhoging opbrengst OZB 2019-2022				
	2019	2020	2021	2022
Woningen	6%	3%	3%	3%
Niet-Woningen (eigenaar)	1%	3%	3%	3%
Niet-Woningen (gebruiker)	1%	3%	3%	3%

De onroerende zaakbelasting wordt met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van hoofdstuk IV van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet-WOZ) wordt vastgesteld.

Voor het jaar 2020 worden de WOZ waarden van alle onroerende zaken door de BSOB opnieuw vastgesteld naar de waardepeildatum 1 januari 2019. Tussen de waardepeildatum en het belastingjaar, waarvoor een waarde wordt vastgesteld, ligt een periode van 1 jaar. De nieuwe totale waarde van alle WOZ objecten zal worden gebruikt om de OZB tarieven voor 2020 te berekenen. Op het moment van de voorbereidingen voor de begroting 2020 zijn de definitieve waarden, zoals gebruikelijk, nog niet voorhanden. Aangezien de definitieve WOZ waarden nog niet bekend zijn kunnen de OZB tarieven dan ook nog niet definitief worden bepaald en vastgesteld.

Daarnaast heeft de Raad aangegeven de ontstane "scheefgroei" tussen de woningen en niet-woningen te herstellen. Vanaf 2020 worden de tarieven gekoppeld aan de Rijkstarieven die gebaseerd zijn op landelijke trends en gemiddelden.

In de raadsvergadering van 12 december 2019 zullen de tarieven ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.

De raming van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen 2020 bedraagt € 2.708.000. Hierbij is rekening gehouden met de hierboven vermelde opbrengststijging van 3% en een prijsindexering van 1% (zijnde de consumentenprijsindex). Meerjarig is rekening gehouden met 3% opbrengststijging (t/m 2022) en met een prijsindexering van 1%. De autonome groei in 2020 bedraagt € 17.730.

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten OZB	2019	2020	2021	2022	2023
ozb eig. woning	€ 1.621.000	€ 1.692.000	€ 1.774.000	€ 1.858.000	€ 1.889.000
ozb eig. niet woning	€ 585.000	€ 629.000	€ 656.000	€ 685.000	€ 695.000
ozb gebr. Niet woning	€ 381.000	€ 387.000	€ 404.000	€ 422.000	€ 429.000
Totaal	€ 2.587.000	€ 2.708.000	€ 2.834.000	€ 2.965.000	€ 3.013.000

Ter vergelijking is in de onderstaande tabel opgenomen wat de opbrengst zou zijn wanneer de rekkentarieven / rekenpercentages, zoals gepubliceerd in de meicirculaire 2019, worden gehanteerd. De totale OZB-opbrengsten zijn in dat scenario, per saldo, € 1.030.130 lager.

Onroerende Zaak Belastingen	opbrengst meerjarenraming 2020	tarieven 2020 Begroting	rekkentarieven (meicirculaire)	(norm)opbrengst o.b.v. rekkentarieven	meer (+) minder (-) opbrengst t.o.v. norm
ozb eig. woning	€ 1.692.568	0,15155%	0,09390%	€ 1.048.711	€ 643.857
ozb eig. niet woning	€ 628.785	0,25436%	0,15760%	€ 389.594	€ 239.191
ozb gebr. niet woning	€ 386.647	0,20497%	0,12700%	€ 239.565	€ 147.082
Totaal	€ 2.708.000			€ 1.677.870	€ 1.030.130

Ter vergelijking zijn in onderstaande tabel de tarieven voor 2019 opgenomen zoals die in deze regio worden toegepast:

OZB 2019							
Gemeente	Tarief woningen	Gemeente	Tarief eigenaar niet-woning	Gemeente	Tarief gebruiker niet-woning	Gemeente	Gemiddeld betaalde ozb woningen
Geldrop-Mierlo	0,0781	Son en Breugel	0,1506	Geldrop-Mierlo	0,1251	Geldrop-Mierlo	202
Son en Breugel	0,0894	Geldrop-Mierlo	0,1540	Son en Breugel	0,1346	Uden	242
Uden	0,0942	Someren	0,1892	Someren	0,1536	Laarbeek	281
Landerd	0,0982	Laarbeek	0,1939	Laarbeek	0,1581	Boxmeer	282
Laarbeek	0,1046	Meerijstad	0,1957	Asten	0,1693	Son en Breugel	292
Asten	0,1118	Deurne	0,2053	Sint-Michielsgestel	0,1702	Oss	296
Meerijstad	0,1141	Asten	0,2105	Meerijstad	0,1777	Landerd	304
Someren	0,1152	Boxmeer	0,2288	Boxmeer	0,1794	Asten	319
Boxmeer	0,1162	Nuenen c.a.	0,2297	Gemert-Bakel	0,1813	Someren	321
Sint Anthonis	0,1173	Helmond	0,2319	Deurne	0,1814	Meerijstad	325
Bernheze	0,1232	Uden	0,2363	Nuenen c.a.	0,1844	Sint Anthonis	327
Oss	0,1260	Boekel	0,2475	Helmond	0,1855	Cuijk	341
Nuenen c.a.	0,1412	Grave	0,2544	Uden	0,1886	Helmond	343
Deurne	0,1436	Sint Anthonis	0,2559	Boekel	0,2042	Grave	352
Boekel	0,1468	Sint-Michielsgestel	0,2607	Grave	0,2055	Bernheze	365
Mill en Sint Hubert	0,1514	Oss	0,2627	Oss	0,2123	Deurne	388
Cuijk	0,1534	Gemert-Bakel	0,2691	Landerd	0,2189	Mill en Sint Hubert	394
Sint-Michielsgestel	0,1535	Bernheze	0,2882	Sint Anthonis	0,2266	Boekel	412
Gemert-Bakel	0,1550	Mill en Sint Hubert	0,2893	Bernheze	0,2271	Gemert-Bakel	419
Helmond	0,1596	Landerd	0,2898	Mill en Sint Hubert	0,2327	Nuenen c.a.	458
Grave	0,1600	Cuijk	0,3410	Cuijk	0,2550	Sint-Michielsgestel	483
Gemiddelde	0,1263	Gemiddelde	0,2374	Gemiddelde	0,1891	Gemiddelde	340

Bron: Coelo Atlas 2019; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2019

4.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en verwerking van restafval te beperken tegen een kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt wordt voor 2020 geschat op 4.078. Het totaal aantal objecten van 4.168 wordt gecorrigeerd met 170 objecten in verband met leegstand en een toename 80 objecten. De geraamde kosten bedragen € 627.155 (excl. BTW).

Het tarief voor 2020 is op basis van het voorgaande berekend op € 193 (was in 2019 € 176). Dit betreft het vaste tarief en dat geldt zowel voor een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van de opdrukkzakken.

Op basis van het gemiddeld gebruik komt het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2019 uit op € 185 voor een éénpersoonshuishouden en € 194 voor een meerpersoonshuishouden.

De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend:

Totale kosten exclusief overhead:	€ 775.679
Overhead 13%(op sal.kosten)	€ 9.585
Totale kosten	€ 785.264

Totale Opbrengsten	€ 785.300
--------------------	-----------

Afvalstoffenheffing 2019			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Asten	114	Asten	161
Laarbeek	119	Someren	162
Deurne	124	Laarbeek	164
Someren	124	Gemert-Bakel	172
Sint-Michielsgestel	126	Sint-Michielsgestel	172
Mill en Sint Hubert	132	Cuijk	173
Bernheze	142	Deurne	176
Gemert-Bakel	149	Mill en Sint Hubert	182
Landerd	161	Grave	188
Meerijstad	162	Bernheze	190
Son en Breugel	163	Sint Anthonis	193
Cuijk	165	Boekel	194
Nuenen c.a.	172	Boxmeer	198
Grave	179	Helmond	203
Sint Anthonis	184	Meerijstad	204
Boekel	185	Son en Breugel	205
Boxmeer	189	Uden	229
Uden	189	Nuenen c.a.	237
Geldrop-Mierlo	191	Oss	242
Helmond	203	Landerd	251
Oss	242	Geldrop-Mierlo	270
Gemiddelde	163		198

Bron: Coelo Atlas 2019; tarieven afvalstoffen van omliggende gemeenten 2019

4.6.3 Rioolheffing

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringsstelsel.

De Raad heeft op 1 juni 2017 het vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan) 2017-2022 vastgesteld. In dit vGRP is een overzicht opgenomen van de aanwezige voorzieningen in relatie tot de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater plus de voorgenomen maatregelen op deze terreinen.

Medio 2018 is gestart met het opstellen van een actueel kostendekkingsplan. Meerdere factoren maakten het noodzakelijk dit kostendekkingsplan opnieuw op te stellen. De raad heeft op 4 oktober 2018 het nieuwe kostendekkingsplan vastgesteld.

Op dit moment worden alle factoren doorgerekend en kan een eerste indicatie worden afgegeven. Dit is indicatief, de werkelijke tarieven worden op 12 december 2019 door de raad vastgesteld. Dit betekent dat de tarieven in 2019 eenmalig met 16,4% zullen stijgen. Om alle toekomstige investeringen mogelijk te maken is het noodzakelijk dat de rioolheffing vanaf 2020 jaarlijks met 4% moet stijgen naast de reguliere CPI.

In het kostendekkingsplan 2018-2020 zijn alle kosten en investeringen in beeld gebracht en is het tarief daarop berekend zodat jaarlijks een 100% kostendekkendheid wordt gehanteerd.

Het tarief dat in rekening wordt gebracht is gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m³.

Categorie	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
t/m 50m ³	€ 142	€ 144	€ 168	€ 175
51 t/m 150 m ³	€ 165	€ 167	€ 195	€ 203
151 t/m 250 m ³	€ 196	€ 199	€ 232	€ 241
251 t/m 500 m ³	€ 228	€ 231	€ 270	€ 280
Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m ³ wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m ³ afgevoerd water.				
501 t/m 5.000 m ³	€ 1,01	€ 1,03	€ 1,19	€ 1,24
5.001 t/m 10.000 m ³	€ 0,73	€ 0,74	€ 0,86	€ 0,90
10.000 t/m 25.000 m ³	€ 0,47	€ 0,48	€ 0,56	€ 0,58
25.000 t/m 50.000 m ³	€ 0,15	€ 0,15	€ 0,18	€ 0,18
> 50.000 m ³	€ 0,05	€ 0,05	€ 0,06	€ 0,06

Rioolrechten 2019			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Nuenen c.a.	74	Cuijk	152
Landerd	125	Son en Breugel	153
Sint Anthonis	135	Oss	168
Sint-Michielsgestel	137	Bernheze	169
Boxmeer	150	Sint-Michielsgestel	169
Cuijk	152	Someren	172
Son en Breugel	153	Gemert-Bakel	178
Meerijstad	166	Landerd	179
Boekel	168	Geldrop-Mierlo	181
Oss	168	Meerijstad	182
Bernheze	169	Laarbeek	189
Mill en Sint Hubert	172	Boekel	195
Someren	172	Grave	198
Gemert-Bakel	178	Sint Anthonis	200
Geldrop-Mierlo	181	Uden	203
Deurne	186	Helmond	210
Laarbeek	189	Asten	217
Grave	198	Nuenen c.a.	217
Uden	203	Boxmeer	237
Helmond	210	Mill en Sint Hubert	267
Asten	217	Deurne	283
Gemiddelde	167		196

Bron: Coelo Atlas 2019; tarieven rioolrechten van omliggende gemeenten 2019

4.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Het tarief voor 2019 bedraagt € 1,07 per overnachting en is afgestemd op het niveau van de tarieven van omliggende gemeenten. Overeenkomstig de meerjarenbegroting wordt het tarief voor het jaar 2019 geïndexeerd met 1% en komt daarmee op € 1,08 per overnachting.

4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten

Leges grafrechten en begraafrechten

De kosten voor het beheer en onderhoud van de totale begraafplaats worden bekostigd uit het totaal aan reserveringen. Het aantal vestigingen van grafrecht en verlengingen loopt sterk terug. Mensen kiezen steeds vaker voor cremieren. Reeds vanaf 2012 zien we een daling van aanvragen van zo'n 40%. Door die afname zal het tarief moeten stijgen om kostenneutraal te kunnen exploiteren. De verwachting is dat het tarief fors dient te stijgen. Om dat effect nu al te ondervangen verhogen we de leges voor het vestigen van een grafrecht met 15%. Dit is inclusief de indexering van 1%.

	Tarief 2016	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Grafrecht					
- per graf	901	917	930	1.041	1.198
- verlenging	453	461	467	523	602
- urnengraf	901	917	930	1.041	1.198
- verlenging urnengraf	453	461	467	523	602
Begraafrecht					
- volwassen (> 10 jr.)	539	549	556	623	717
- kinderen (< 10 jr.)	373	380	385	431	496
- urn	317	322	327	366	421
Opgraven					
Opgraven lijk/asbus	325	331	336	340	391
Begraven na opgraven	164	167	170	172	198
Verstrooien as	55	56	57	58	66
Gedenkwand Venhorst					
Gedenkplaatje	55	56	57	58	66
Herbegraven en gedenkplaatje	286	291	297	300	346

4.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendeckering van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten.

In 2020 worden de tarieven verhoogd op basis van de consumenten prijsindexpercentage van 1%. Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiervoor wordt uiteraard geen verhoging doorgevoerd.

4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men kwijtschelding vragen. Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten, afvalstoffenheffing en onroerend zaakbelasting. Geen kwijtschelding wordt verleend voor graf- en begrafenisrechten, marktgeden, toeristenbelasting en leges.

4.6.8 Lastenontwikkeling

Onderstaande tabel geeft over 2017 - 2019 de totale heffingen weer in euro's per inwoner van gemeenten in de omgeving van Boekel.

Totaal gemeentelijke heffingen - euro/inwoner	2017	2018	2019
Geldrop-Mierlo	364	365	381
Laarbeek	351	378	381
Sint-Michielsgestel	364	379	387
Cuijk	392	403	421
Someren	412	416	422
Grave	413	424	427
Son en Breugel	415	423	428
Boekel	443	433	441
Boxmeer	431	447	444
Meerijstad	NB	445	445
Bernheze	432	420	446
Landerd	435	444	464
Asten	446	457	467
Gemert-Bakel	439	447	479
Sint Anthonis	479	451	486
Mill en Sint Hubert	491	505	488
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	515	486	489
Oss	478	478	489
Deurne	505	496	504
Helmond	528	522	535
Uden	568	550	543

De totale gemeentelijke heffingen bestaan uit:

Onroerendezaakbelasting woningen, Onroerendezaakbelasting niet-woningen, Parkeerheffingen, Precariobelasting, Toeristenbelasting, Overige belastingen, Rioolheffing, Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing, Secretarieleges burgerzaken, Begraafplaatsrechten, Leges wonen en bouwen, Overige leges.

In onderstaande tabel is opgenomen hoe vanaf 2017 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2017 t/m 2020				
	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde waarde woning	€ 253.200	€ 252.800	€ 261.000	€ 276.000
Eenheid	%	%	%	%
OZB tarief woning	0,1619%	0,1511%	0,1573%	0,1516%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 409,88	€ 382,08	€ 410,58	€ 418,28
Afvalstoffenheffing	€ 159,00	€ 159,00	€ 159,00	€ 193,00
Rioolrecht	€ 165,00	€ 167,00	€ 195,00	€ 203,00
Lasten totaal	€ 733,88	€ 708,08	€ 764,58	€ 814,28

4.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges 2020

Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor middels de legesverordening worden gevraagd.

De vereisten voor kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De 3 titels uit de legesverordening worden elk afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld, kruissubsidiëring binnen het totaal van de leges is toegestaan;
- Bij Titel 3 geldt dat behalve als geheel, tevens per hoofdstuk de maximale 100% kostendekkend geldt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (m.u.v. 1e controle na oplevering) v.w.b. titel 2;
- De gecompenseerde BTW op kosten (BTW-compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen.

Totaaloverzicht kostendekkendheid leges begroting 2020		Lasten excl. overhead en BTW			Totale		
		overhead en BTW	Overhead	BTW/BCF	Lasten	Baten	Kostendekking
					€	€	Percentage
Titel 1	Algemene dienstverlening						
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 19.159	€ 2.161	€ 1.021	€ 22.341	€ 9.500	42,52%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten						
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	€ 208.239	€ 22.248	€ 4.672	€ 235.159	€ 97.800	41,59%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	€ 36.989	€ 3.071	€ 645	€ 40.705	€ 13.500	33,17%
Hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiezersregister *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken	€ 350	€ 46	€ 10	€ 406	€ 200	49,31%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 86	€ 11	€ 2	€ 100	€ 50	50,17%
Hoofdstuk 10	Kinderopvang	€ 5.198	€ 683	€ 143	€ 6.024	€ 3.000	49,80%
Hoofdstuk 11	Laagstandswet *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 15	Winkeltijdenwet *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 16	Wet op de Kansspelen	€ 1.386	€ 182	€ 38	€ 1.606	€ 800	49,81%
Hoofdstuk 18	Kabels en leidingen	€ 19.825	€ 2.275	€ 1.003	€ 23.103	€ 10.000	43,29%
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer	€ 1.732	€ 227	€ 48	€ 2.007	€ 1.000	49,82%
Hoofdstuk 20	Diversen	€ 256	€ 34	€ 54	€ 343	€ 150	43,68%
	Totaal titel 1	€ 293.220	€ 30.938	€ 7.636	€ 331.794	€ 136.000	40,99%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving /						
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen						
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling concept aanvraag						
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning						
Hoofdstuk 4	Vermindering en teruggaaf	€ 393.567	€ 32.244	€ 19.371	€ 445.183	€ 390.200	87,65%
N.v.t.	N.v.t.						
Hoofdstuk 6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project						
Hoofdstuk 7	Bestemmingsplanherzieningen en/of wijzigingen zonder activiteiten						
Hoofdstuk 8	In deze titel niet benoemde beschikking						
	Totaal titel 2	€ 393.567	€ 32.244	€ 19.371	€ 445.183	€ 390.200	87,65%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn						
Hoofdstuk 1	Drank en Horecawet	€ 16.895	€ 2.218	€ 466	€ 19.579	€ 1.000	5,11%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen	€ 42.237	€ 5.546	€ 1.165	€ 48.948	€ 2.500	5,11%
Hoofdstuk 3	Gebruiksvergunning in verband met brandveiligheid *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 4	Prostitutiebedrijven *	-	-	-	-	-	-
	Totaal titel 3	€ 59.132	€ 7.764	€ 1.631	€ 68.527	€ 3.500	5,11%
	Diversen						
	Graf- en begrafenisrecht	€ 95.033	€ 1.693	€ 17.037	€ 113.764	€ 101.500	89,22%
	Totaal Diversen	€ 95.033	€ 1.693	€ 17.037	€ 113.764	€ 101.500	89,22%
	Totaal totale legesverordening	€ 840.952	€ 72.640	€ 45.675	€ 959.267	€ 631.200	65,80%

* Geen afzonderlijke kosten / opbrengsten begroot!

4.7 Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar gemeente Boekel bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt.

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV in de uitgave van 2016, maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht);
- een bestuurlijke belang;

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen van zowel de begroting als de jaarrekening.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het P&C proces de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en P&C cyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,
 - overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;

- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Bij het opstellen van de begroting of jaarrekening kunnen de onderdelen c, d en e niet altijd worden ingevuld.

Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

Wanneer jaarstukken op het moment van opstellen van deze paragraaf nog niet voorhanden zijn worden de meest recente beschikbare cijfers gepresenteerd.

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen:

Veiligheidsregio Brabant-Noord	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 630.839 Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Brandweer Brabant-Noord € 599.018 GHOR € 19.723 GMC € 12.098
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 6.310.957 / 31-12-2020 € 6.031.697
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2020 € 19.316.193 / 31-12-2020 € 17.567.331
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	De begroting 2020 van de Veiligheidsregio toont een paragraaf weerstandsvermogen waarin risico's vermeld staan die effect kunnen hebben op de bedrijfsvoering en/ of financiële bijdrage vanuit deelnemende partijen. de belangrijkste risico's zijn hieronder vermeld: <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitstel/afstel inwerkingtreding Wijzigingswet Meldkamers 2. Wet normalisering rechtspositie ambtenaren 3. Autonome prijsstijgingen van brandweermaterieel 4. Wet Houdbaarheid overheidsfinanciën (Brandweer Brabant-Noord) 5. Huisvesting 6. Opleidingskosten 7. Vrijwilligersvergoedingen

GGD Hart voor Brabant	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 352.000
Eigen vermogen	Er is geen balans opgenomen in de Begroting 2020. Over eigen vermogen word niets vermeld.
Vreemd vermogen	Er is geen balans opgenomen in de Begroting 2020. Over vreemd vermogen word geen volledig beeld vermeld.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	De begroting van de GGD bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn hierin in beeld gebracht en zijn beperkt.

Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is
Financieel belang	Sinds de oprichting van onze GR in 2006 werken wij met een begroting die volledig is gedekt door het aan ons toegekende budget vanuit de zorgverzekeraars, en hebben wij geen financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten nodig gehad. De RAV Brabant Midden-West-Noord is een financieel gezonde organisatie, en ook in 2020 wordt geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 14.009.000 / 31-12-2020 € 13.970.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2020 € 30.687.000 / 31-12-2020 € 29.087.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	<p>Een nieuwe rechtsvorm voor de RAV kan financiële consequenties hebben. Het Algemeen Bestuur heeft opdracht gegeven om onderzoek te verrichten naar de meest geschikte vorm voor de RAV. Aanleiding voor dit onderzoek is de veranderde rol van de gemeenten bij de uitvoering van de ambulancezorg en de eisen die op grond van de zorgspecifieke wet en regelgeving worden gesteld aan de governance en bestuurlijke inrichting van zorginstellingen. De conclusie van het onderzoek is dat een stichting, zonder winst oogmerk, met een combinatie van Raad van Bestuur en Raad van Toezicht model, het beste voldoet.</p> <p>Deze transitie kan grote financiële gevolgen hebben. Het financiële nadeel wordt nu geschat op 5,2 miljoen euro. Omdat nu nog veel onduidelijk is over de toekomst van de ambulancezorg, stelt het Dagelijks Bestuur voor om de besluitvorming over de rechtsvorm uit te stellen totdat de wetgever meer duidelijkheid biedt.</p>

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 360.000 Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Basistaken € 288.450 Verzoektaken € 46.700 Collectieve taken € 12.400 Klachtenregeling € 950 SSIB Regulier € 7.700 Organisatie ontwikkeling ODBN € 3.800
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 10.452.700 / 31-12-2020 €10.657.100
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2020 € 12.791.800 / 31-12-2020 € 12.752.800
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Resultaat begroting 2020 betreft 167.100 positief
Risico's	Door de afname van de algemene reserve is het weerstandvermogen dusdanig laag dat aanvulling van deze reserve noodzakelijk is worden. Dit betekent dat de deelnemers hier na rato aan bijdragen. Dit merken wij in Boekel mogelijk door een steeds verder oplopende bijdrage.

Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Het O.L. verzorgt de administratie en gebruikt voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 3.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 27.359.100 / 31-12-2020 27.359.100
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2020 € 5.422.200 / 31-12-2020 € 5.422.200
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	De materiële uitvoering van de wsw is door het werkvoorzieningsschap opgedragen aan de 100% deelneming IBN Holding B.V. Onderdeel van de afspraken met IBN Holding B.V. is dat zij voldoende weerstandsvermogen vormt voor het opvangen van mogelijke toekomstige risico's. de risico's die ontstaan zijn voor rekening van IBN Holding B.V. De activiteiten van het werkvoorzieningschap zijn goed meerjarig te ramen en het is goed in te schatten hoeveel dekkingsmiddelen benodigd zijn. om de hierboven vermelde redenen is het niet nodig dat het werkvoorzieningschap zelf een weerstandsvermogen hanteert. Daarmee is het risico voor Boekel in de samenwerking nihil.

Brabant Historisch Informatiecentrum (BHIC)	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.
Financieel belang	De bijdrage in begroting 2020 is geraamd op € 35.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 518.000 / 31-12-2020 € 798.000
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2020 € 2.230.000 / 31-12-2020 € 2.418.000 De opgenomen bedragen vreemd vermogen zijn exclusief overlopende passiva.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.
Financieel belang	De bijdrage beheerskosten in 2020 is geraamd op € 7.120. De totale verwachte kosten inzake collectief vervoer (inclusief beheerskosten) zijn geraamd op € 130.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 837.167 / 31-12-2020 € 837.167
Vreemd vermogen	V.V. per 1-1-2020 € 522.000 / 31-12-2020 € 535.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	Binnen de GR KCV is voor de exploitatiekosten geen weerstandsvermogen opgebouwd. Hier is sprake van outputfinanciering met een open einde karakter. Dit kan risicovol zijn wanneer in een jaar de kosten incidenteel oplopen. De deelnemende gemeenten betalen dan een hogere bijdrage (achteraf).

Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO/ RMC)	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede handhaving van de leerplichtwet en aanpak van voortijdig schoolverlaten. Dit geldt voor al het onderwijs: basisscholen, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (ROC's). De geformuleerde ambities voor de periode 2018-2020 zijn: - Onze regio heeft het laagste percentage voortijdig schoolverlaters in Nederland; - In onze regio zit geen enkel leerplichtig kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg; - In onze regio komt geen kwetsbare jongere (16-23) tussen wal en schip: Alle jongeren die niet in staat zijn om een startkwalificatie te behalen zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen

	een traject naar werk of zorg.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 24.000.
Eigen vermogen	De begroting 2020 kent géén balans of vermelding naar eigen vermogen.
Vreemd vermogen	De begroting 2020 kent géén balans of vermelding naar vreemd vermogen.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	Medio 2019 loopt het contract met de leverancier van het registratie-systeem af. Naar het zich nu laat aanzien zal dit contract opnieuw aanbesteed moeten worden. Mocht blijken na de aanbesteding dat we een andere leverancier van het registratiesysteem krijgen dan zal dit financiële gevolgen hebben. Denk aan het overzetten van gegevens naar een nieuw systeem, implementeren van een andere manier van registreren en de scholing van personeel. Het voorstel is dan ook de reserve in stand te houden tot na de aanbesteding.

Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarden van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 152.000.
Eigen vermogen	De begroting 2020 kent géén balans of vermelding naar eigen vermogen.
Vreemd vermogen	De begroting 2020 kent géén balans of vermelding naar vreemd vermogen.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	Risico's met nadelige effecten in resultaten komen voor rekening van de deelnemers naar rato van het aandeel in de activiteiten. Voor onvoorziene risico's hanteert BSOB, zoals vastgesteld in de nota financieel beheer, een stapelpost onvoorzien van €50.000. Hiermee tracht BSOB de eindafrekening met negatief effect te minimaliseren en de impact van risico's nihil te houden.

Bestuurscommissie Afvalinzameling Land van Cuijk en Boekel	
Bestuurlijk belang	Wethouder
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Organiseren en coördineren van inzameling en verwerking van huishoudelijk afval
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 614.000.
Eigen vermogen	E.V. per 1-1-2020 € 1.024.900 / 31-12-2020 € 1.024.900
Vreemd vermogen	Niet bekend.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	De kosten afvalverwerking worden voor 100% doorberekend in de tarieven reinigingsrechten. De kosten kunnen hoger uitvallen dan ingeschat en dat kan invloed hebben op de tariefstelling voor komende jaren.

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden:

Stichtingen en verenigingen

Zorg- en Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf in Brabant Noordoost	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is een samenwerkingsverband waarin zorgpartners, justitiële partners en gemeenten, onder eenduidige (proces)regie, werken aan complexe zorg- en veiligheidsproblemen. Het doel van de samenwerking is het voorkomen en verminderen van overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval en het bieden van perspectief aan burgers op een zo volwaardig mogelijke participatie in de samenleving.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 7.600.
Eigen vermogen	Er is geen begroting 2020 gepubliceerd
Vreemd vermogen	Er is geen begroting 2020 gepubliceerd
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2019 sluit zonder saldo, recentere gegevens zijn niet bekend.
Risico's	Voor de bekostiging wordt voortaan gewerkt met rijks gelden en een bedrag per inwoner. De deelnemers van beide veiligheidshuizen krijgen een deel van de reserves uitgekeerd. Met de reserve voor de nieuwe organisatie wordt een stabiele organisatie voorzien. De risico's zijn daarmee beperkt.

Stichting AgriFood Capital	
Bestuurlijk belang	Burgemeester
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regio heeft ten doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Noordoost-Brabant. Dit doel wordt verwezenlijkt door de ontwikkeling van projecten en programma's, het stimuleren van economische samenwerking en innovatie, actieve werving van economische activiteiten en ondernemingen, het initiëren, adviseren en bemiddelen bij subsidies en ander overheidsinstrumentarium, het verstrekken van bijdragen om niet en risicodragende investeringen in (projectmatige) economische activiteiten en ondernemingen en alle andere activiteiten en werkzaamheden die bijdragen aan het bereiken van de doelstelling. Daarnaast is er nog een bestuursconvenant met gemeenten en waterschappen.
Financieel belang	De bijdrage 2020 is geraamd op € 42.000. Naast de reeds bestaande 5*regio en de streeknetwerken, waarvoor we € 3 per inwoner bijdragen, leveren we voor 2020 ook een bijdrage van € 1 per inwoner voor de arbeidsmarkt.
Eigen vermogen	Er is geen balans opgenomen in de begroting 2020.
Vreemd vermogen	Er is geen balans opgenomen in de begroting 2020.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2020 sluit zonder saldo.
Risico's	Niet bekend

4.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw en investeringen op maatschappelijke terreinen. Het grondbeleid heeft daarnaast natuurlijk een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen meer en meer een belangrijk onderdeel van de totale exploitatie.

Gelet op de risico's, zeker in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is niet voor niets een afzonderlijke paragraaf over het grondbedrijf verplicht gesteld.

4.8.1 Visie

Taak van het grondbedrijf is het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke gemeente. De gemeente Boekel heeft de komende jaren nog een fors woningbouwprogramma te realiseren. Volgens de prognoses zullen de komende tien jaar 600 woningen gebouwd moeten worden. Een aantal ontwikkelingen worden actief door de gemeente opgepakt.

Waar het strategisch gemeentelijk van belang is, zal afgewogen worden of grondpositie of ontwikkelingen door derden of in combinatie met de gemeente, noodzakelijk of gewenst is.

Het spreekt voor zich dat eventueel gemaakte of te maken kosten door de gemeente bij grondexploitatie met derden verrekend zullen worden via een overeenkomst of vast te stellen exploitatieplan.

Momenteel is nog beperkt grond beschikbaar voor vestiging van bedrijven. Voor de toekomst zal worden gekeken naar een uitbreiding van het bedrijventerrein.

De lopende en geplande projecten in exploitatie binnen de Gemeente Boekel zijn:

- De Donk fase 1 (in afronding);
- De Donk fase 2 ;
- Peelhorst;
- De Run;
- De Burgt;
- Bedrijventerreinen Boekel (Vlonder West fase 3);
- Bedrijventerreinen Venhorst (Kraaiendonk);
- De Driedaagse;
- De Schutboom;
- Centrumplan, Sint Agathaplein.

Overige projecten die nog niet in exploitatie genomen zijn binnen de Gemeente Boekel:

- Voskuilen. De grondexploitatie is in onderzoek en zal afzonderlijk worden voorgelegd;
- De uitbreiding van het bedrijventerrein in Boekel is mede afhankelijk van de aanleg van de randweg. Een locatie aan "Lage Raam" is hiervoor in beeld.

Naast projecten van de gemeente Boekel worden er ook door particulieren projecten geïnitieerd, de zogenaamde passieve complexen. Hierbij ligt het initiatief bij de particulier. De gemeente Boekel sluit of heeft exploitatie overeenkomsten (zogenoemde anterieure overeenkomsten) afgesloten met deze (particuliere) ontwikkelaars. Hierin wordt afgesproken onder welke voorwaarden en vergoeding van kosten de gemeente haar medewerking wil verlenen aan het initiatief.

Gronduitgifte

Nieuwe uitgifte van kavels is voorzien in het plan De Run. In het plan Peelhorst te Venhorst is nog keuze aan kavels.

4.8.2 Beleid inzake reserve en risico

In de gemeente Boekel is sprake van zeer omvangrijke activiteiten in het kader van grondexploitatie. Binnen de grondbedrijf rapportage worden uitsluitend de actieve complexen beschouwd. Alle complexen voorzien in de geprognostiseerde behoefte aan woningen en bedrijven. De omvangrijke activiteiten leiden ook tot een flinke boekwaarde. Totaal een positief getal geeft aan dat er meer kosten dan opbrengsten zijn geboekt. In onderstaande tabel is daarvan een detaillering gegeven.

GRONDBEDRIJF COMPLEXEN	Boekwaarde 31-12-2018
Woningbouw	
De Donk (fase 1)	-/- 158.541
De Donk (fase 2)	-/- 381.538
Peelhorst	727.213
De Run	1.027.508
Irenestraat	47.572
De Burgt (fase 1)	54.539
Bedrijventerrein	
De Vlonder West (fase 3)	634.000
Venhorst Bedrijventerrein	506.906
De Neerbroek Vlonder Noord	475.852
Mix	
Schutboom	1.688.784
De Driedaagse	1.809.058
Centrumplan	-/- 2.280.900

Tabel 1: Boekwaarde per d.d. 31.12.2018 cf. grondbedrijfrapportage 2019

Weerstandsvermogen

In de afgelopen jaren zijn forse investeringen gedaan in het kader van dorpsontwikkeling en grondexploitatie. Bij de ontwikkeling van de gebieden zijn in beperkte mate particuliere partijen betrokken. Veel plannen kenmerken zich door een lange looptijd en grote investeringen. Naar aanleiding hiervan is het noodzakelijk dat jaarlijks een toets wordt uitgevoerd op het beschikbare weerstandsvermogen voor grondexploitatie.

Het nemen van risico's zal niet alleen moeten worden gezien in relatie tot het grondbedrijf, maar tevens in relatie tot andere geprioriteerde of te prioriteren plannen / projecten in Boekel. Tegen deze achtergrond achten wij het noodzakelijk dat het beschikbare weerstandsvermogen wordt getoetst en gerapporteerd, in het kader van de grondexploitatie.

Er is een berekening / inschatting gemaakt van het gewenste weerstandsvermogen versus beschikbare middelen. Deze analyse laat een overschot zien op het wenselijk weerstandsvermogen van circa € 640.000.

Risicoanalyse

De prioriteit zal liggen bij het beperken van de risico's en het afwegen van mogelijke investeringen. Het vaststellen van de jaarlijkse grondexploitatie door de raad is een belangrijk instrument voor de raad om de koers uit te zetten en adequaat te kunnen sturen op risico's. Uit de grondbedrijfrapportage blijkt dat de komende jaren een gefaseerde en beperkte uitgifte van zowel woningbouwkavels als bedrijfskavels is voorzien. De verwachting is dat de komende jaren de prognoses worden gerealiseerd. Echter verdere afboekingen en / of het vormen van voorzieningen kan toch op bepaalde projecten noodzakelijk zijn.

Overigens blijkt uit de cijfers van de Provincie dat Boekel niet te maken heeft met een krimpscenario en als een van de weinige gemeenten nog in inwonertal zal groeien tot 2037. De woningbehoefte is dus wel degelijk aanwezig.

Woningen	2020	2021	2022	2023
Rijwoning / Sociale huur	17 won	29 won	29 won	29 won
Tweekapper	0 won	19 won	17 won	19 won
Vrijstaand / vrije kavel	5 won	11 won	9 won	10 won
Particuliere ontwikkeling	0 won	36 won	30 won	6 won
TOTAAL AANTAL WONINGEN	22 won	95 won	85 won	64 won

Tabel 2 uitgifte planning woningbouw cf. grondbedrijfrapportage 2019

Bedrijfskavels	2020	2021	2022	2023
De Vlonder West (fase 3)	2.644 m²			
Bedrijfskavel	2.644 m ²			
Venhorst Bedrijventerrein	1.939 m²	4.358 m²		
Bedrijfskavel	1.939 m ²			
Particuliere ontwikkeling		4.358 m ²		
Neerbroek / Vlonder	3.300 m²	2.500 m²	6.000 m²	
Bedrijfskavel	3.300 m ²	2.500 m ²	6.000 m ²	
Schutboom		5.029 m²	2.957 m²	2.854 m²
Bedrijfskavel		5.029 m ²	2.957 m ²	2.854 m ²
De Driedaagse	4.189 m²	2.790 m²		
Bedrijfskavel	4.189 m ²	2.790 m ²		
TOTAAL AANTAL M² BEDRIJFSKAVELS	12.072 m²	14.677 m²	8.957 m²	2.854 m²

Tabel 3 uitgifte planning m² bedrijfskavels cf. grondbedrijfrapportage 2019

De Raad heeft meerdere instrumenten voor het beheersen van de grondexploitatie. Zo kennen we de jaarlijkse beoordeling van het weerstandsvermogen in combinatie met de jaarlijkse vaststelling van de geactualiseerde grondexploitaties en informatie over de actuele ontwikkelingen gedurende het jaar. We rekenen per jaar met een grondwaarde stijging van 1,5% tot 2022 en daarna jaarlijks met 1%.

Reserves

De algemene reserve van het grondbedrijf en de vaste reserve van het grondbedrijf blijven intact en kunnen eventueel worden aangewend voor de dekking van toekomstige risico's.

Bijlage A - Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder

Progr.	Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder
Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid				
A	0.	<i>Bestuur en ondersteuning</i>		
A	0.1	Bestuur	Burgemeester Bos	Jo Marcic Margie Philipse
A	0.2	Burgerzaken	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Burgemeester Bos	Hans van Zutven
A	0.4	Overhead	Burgemeester Bos	Jo Marcic Margie Philipse
A	0.5	Treasury	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.61	OZB woningen	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.62	OZB niet-woningen	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.63	Parkeerbelasting	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.64	Belastingen overig	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.8	Overige baten en lasten	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.9	Vennootschapsbelasting	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.10	Mutaties reserves	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Burgemeester Bos	Ton Klomp
A	1.	<i>Veiligheid</i>		
A	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester Bos	Jo Marcic
A	1.2	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester Bos	Jo Marcic
Programma B - Verkeer en vervoer				
B	2.	<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>		
B	2.1	Verkeer en vervoer	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
B	2.2	Parkeren	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
B	2.3	Recreatieve havens	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
B	2.4	Economische havens en waterwegen	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
B	2.5	Openbaar vervoer	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
Programma C - Economie & VHROSV				
C	3.	<i>Economie</i>		
C	3.1	Economische ontwikkeling	Wethouder Buijsse	Hans van Zutven
C	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Buijsse	Hans van Zutven
C	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Wethouder Buijsse	Hans van Zutven
C	3.4	Economische promotie	Wethouder Buijsse	Hans van Zutven
C	8.	<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>		
C	8.1	Ruimtelijke ordening	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
C	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
C	8.3	Wonen en bouwen	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie				
D	4.	<i>Onderwijs</i>		
D	4.1	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	4.2	Onderwijshuisvesting	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	5.	<i>Sport, cultuur en recreatie</i>		
D	5.1	Sportbeleid en activering	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
D	5.2	Sportaccommodaties	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
D	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	5.4	Musea	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	5.5	Cultureel erfgoed	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	5.6	Media	Wethouder Willems	Hans van Zutven
D	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven

Bijlage A - Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder

Progr.	Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder
Programma E - Sociaal domein				
<i>E</i>	<i>6.</i>	<i>Sociaal domein</i>		
E	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.2	Wijkteams	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.3	Inkomensregelingen	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.4	Begeleide participatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.5	Arbeidsparticipatie	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Wethouder Willems	Hans van Zutven
E	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Willems	Hans van Zutven
Programma F - Volksgezondheid en milieu				
<i>F</i>	<i>7.</i>	<i>Volksgezondheid en milieu</i>		
F	7.1	Volksgezondheid	Wethouder Willems	Hans van Zutven
F	7.2	Riolering	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
F	7.3	Afval	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven
F	7.4	Milieubeheer	Wethouder Buijsse	Hans van Zutven
F	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Wethouder Tielemans	Hans van Zutven

Bijlage B - Overzicht van reserves & voorzieningen

Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024

Nummer	SALDO VAN REKENING					
980310	Saldo van de rekening algemene dienst	1.482.949	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO VAN REKENING	1.482.949	0	0	0	0

	ALGEMENE RESERVES					
980010	Vaste reserve	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
980011	Algemene reserve	2.675.972	3.852.856	3.852.856	3.852.856	3.852.856
980060	Vaste reserve grondbedrijf	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261
980061	Algemene reserve grondbedrijf	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110
	TOTAAL ALGEMENE RESERVES	5.750.343	6.927.227	6.927.227	6.927.227	6.927.227

	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES					
980230	Boecult	49.399	54.399	59.399	64.399	69.399
980231	Monumentenbeleid	36.150	36.150	36.150	36.150	36.150
980233	Fonds kunst & cultuur	135.704	125.704	115.704	110.704	105.704
980234	Fonds bovenwijkse voorzieningen	17.627	17.627	17.627	17.627	17.627
980235	Fonds groen voor rood	20.578	15.578	15.578	15.578	15.578
980236	Pensioen gewezen wethouder	144.693	128.677	106.981	85.285	63.589
980237	Vitaal Buitengebied Boekel	214.922	85.422	85.422	85.422	85.422
980238	Risicoafdekking BoekelNet	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
980239	Egalisatiereserve Stg. Speeltrein	49.552	49.552	49.552	49.552	49.552
	TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	768.625	613.109	586.413	564.717	543.021

	VOORZIENINGEN					
980410	Wegbeheer	362.688	66.310	39.595	28.880	7.165
980411	Onderhoud gebouwen	233.577	79.268	102.786	97.312	119.562
980412	Pensioenverplichtingen	153.854	219.378	279.378	339.378	399.378
980413	Verliesgevende complexen	6.338.000	6.338.000	6.338.000	6.338.000	6.338.000
980414	Gemeentelijk rioleringsplan	0	0	0	0	0
980415	Afvalstoffenheffing	299.097	299.097	299.097	299.097	299.097
980416	Nog te maken kosten afgesloten complexen	52.784	52.784	52.784	52.784	52.784
980510	Dubieuze debiteuren	153.163	153.163	153.163	153.163	153.163
	TOTAAL VOORZIENINGEN	7.593.163	7.208.000	7.264.803	7.308.614	7.369.149

	RECAPITULATIE					
	SALDO VAN REKENING	1.482.949	0	0	0	0
	ALGEMENE RESERVES	5.750.343	6.927.227	6.927.227	6.927.227	6.927.227
	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES	768.625	613.109	586.413	564.717	543.021
	VOORZIENINGEN	7.593.163	7.208.000	7.264.803	7.308.614	7.369.149
	TOTAAL GENERAAL	15.595.080	14.748.335	14.778.442	14.800.557	14.839.396

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves en voorzieningen		Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	
S=structureel / I=incidenteel		S/I	01-01-'19	2019	01-01-'20	2020	01-01-'21	2021	01-01-'22	2022	01-01-'23	2023	01-01-'24
980310: Saldo van de rekening algemene dienst			1.482.949	-1.482.949	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo Algemene Dienst 2018			1.482.949	-1.482.949		0		0		0		0	
980010: Vaste reserve			1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000
Geen mutaties													
980011: Algemene reserve			2.675.972	1.176.884	3.852.856	0	3.852.856	0	3.852.856	0	3.852.856	0	3.852.856
Voordelig saldo rekening 2018		I		1.482.949		0		0		0		0	
Afkopen overeenkomst - IV Langstraat		I		-306.065		0		0		0		0	
980060: Vaste reserve grondbedrijf			401.261	0	401.261	0	401.261	0	401.261	0	401.261	0	401.261
Geen mutaties													
980061: Algemene reserve grondbedrijf			1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110	0	1.673.110
Geen mutaties													
980230: BoeCult			49.399	5.000	54.399	5.000	59.399	5.000	64.399	5.000	69.399	5.000	74.399
Van reserve Fonds kunst en cultuur		S		5.000		5.000		5.000		5.000		5.000	
980231: Monumentenbeleid			36.150	0	36.150	0	36.150	0	36.150	0	36.150	0	36.150
Geen mutaties													
980233: Fonds kunst en cultuur			135.704	-10.000	125.704	-10.000	115.704	-5.000	110.704	-5.000	105.704	-5.000	100.704
Naar reserve Boecult		S		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000	
Deelname de Cultuurloper 2017-2020		I		-5.000		-5.000		0		0		0	
980234: Fonds bovenwijkse voorziening			17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627	0	17.627
Geen mutaties													
980235: Fonds groen voor rood			20.578	-5.000	15.578	0	15.578	0	15.578	0	15.578	0	15.578
Plan van aanpak stimuleringskader Groen-Blauwe diensten		I		-5.000		0		0		0		0	
980236: Pensioen gewezen wethouder			144.693	-16.016	128.677	-21.696	106.981	-21.696	85.285	-21.696	63.589	-21.696	41.893
Uitbetaling pensioen gewezen wethouder		S		-16.016		-21.696		-21.696		-21.696		-21.696	

Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening

ALGEMENE RESERVES

980010 Vaste reserve

De vaste algemene reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Cf. Nota financieel beleid 2015 (Raadsbesluit 11 december 2014) is de minimale omvang van deze reserve € 100 per inwoner.

980011 Algemene reserve

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de begroting 2020 zijn alle claims tot en met 2023, voor zover deze per 1 juli 2019 bekend waren, geactualiseerd.

980060 Vaste reserve grondbedrijf

Het doel van deze reserve is om risico's in de grondexploitatie, die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen, op te vangen. Jaarlijks wordt een analyse van de weerstandscapaciteit in relatie tot de hoogte van de vaste reserve grondbedrijf gemaakt.

980061 Algemene reserve grondbedrijf

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie. In de begroting 2020 zijn alle claims tot en met 2023, voor zover deze per 1 juli 2019 bekend waren, geactualiseerd.

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

980230 Boecult

Dit betreft een egaliseringsreserve, jaarlijks wordt € 5.000 gestort vanuit fonds Kunst en Cultuur. Het exploitatieresultaat wordt jaarlijks via deze reserve afgewikkeld.

980231 Monumentenbeleid

In de vergadering van 20 mei 2008 heeft de raad besloten de reserve Monumentenbeleid te handhaven met een maximum van € 40.000. Doel van deze reserve is het kunnen verstrekken van bijdragen voor behoud van cultuurhistorisch waardevolle panden. Het verlenen van subsidies voor restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten valt hieronder.

980233 Fonds kunst & cultuur

De doelstelling van dit fonds is investeringen in andersoortige inrichtingselementen, die een extra kwalitatieve impuls betekenen voor het openbaar gebied: Beeldende Kunst en Cultuur te kunnen bekostigen.

980234 Fonds bovenwijkse voorzieningen

Voor bovenwijkse voorzieningen, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds bovenwijkse voorzieningen gevormd.

980235 Fonds groen voor rood

Voor voorzieningen inzake groen voor rood, die méér gebieden omvatten dan alleen het exploitatiegebied van het grondbedrijf en waarbij de uitvoering veelal niet in directe relatie staat met deze grondexploitatie, is dit fonds groen voor rood gevormd.

980236 Pensioen gewezen wethouder

Het doel is de dekking van toekomstige pensioenverplichtingen van gewezen wethouder.

980237 Vitaal buitengebied Boekel

Het fonds Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel.

980238 Risicoafdekking BoekelNet

De garantstelling kent een premieafdracht van € 38.000 per jaar. Deze premie wordt in deze reserve gestort tot een maximaal bedrag van € 100.000, cf. Raadsbesluit 20 november 2012.

980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt een bedrag begroot in de exploitatie van € 15.000. Hiervan zullen de kosten voor onderhoud en vervangingsinvesteringen worden gedekt. De over- en onderschrijdingen zullen worden geëgaliseerd middels deze reserve, Cf. Raadsbesluit 15 december 2016.

VOORZIENINGEN**980410 Voorziening wegbeheer**

Doel van deze voorziening is fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan, Cf. Raadsbesluit 28 februari 2019. In deze laatste bijstelling is het onderhoud tot en met 2023 beschreven.

980411 Voorziening onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen. In het voorjaar 2019 is het gebouwenbeheersplan opnieuw geactualiseerd en vertaald in de voorjaarsnota 2019.

980412 Voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis van actuariële waarde berekeningen.

980413 Voorziening verliesgevende complexen

De voorziening is gevormd voor het af te dekken van verliesgevende grondbedrijfcomplexen, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij het vormen van de hoogte van de voorziening is uitgegaan van de notitie grondexploitatie 2016 van de commissie BBV.

980414 Voorziening gemeentelijk rioleringsplan

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatievoorziening ingesteld.

980415 Voorziening afvalstoffenheffing

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor het inzamelen van afval begrotingstechnisch budgettair neutraal zijn, met uitzondering van de BTW-component. Daarop wordt het tarief afvalstoffenheffing gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van afvalstoffenheffing te voorkomen is dit egalisatievoorziening ingesteld.

980416 Voorziening nog te maken kosten afgesloten complexen grondbedrijf

Voor afgesloten grondbedrijf complexen zijn nog te maken kosten geraamd.

980510 Voorziening dubieuze debiteuren

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand en BSOB, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht incidentele lasten en baten

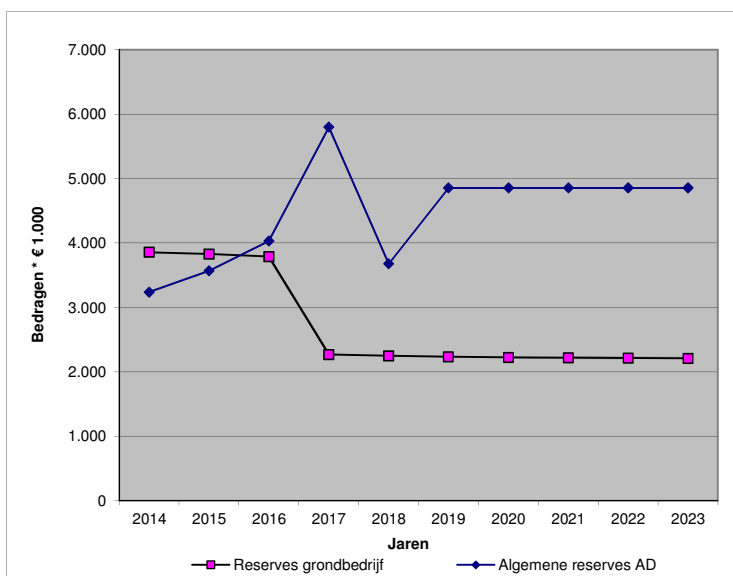
Programma	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
SPECIFICATIE Lasten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	20.000	0	12.000	0
	Vervanging hardware - Raad	0	0	10.000	0
	Inhuur Archief 90-99	20.000	0	0	0
	Vervanging hardware - Griffie	0	0	2.000	0
B	Verkeer en vervoer	0	0	0	0
	-				
C	Economie & VHROSV	0	0	0	0
	-				
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	10.000	0	0	0
	Cultuurloper	10.000	0	0	0
E	Sociaal domein	0	0	0	0
	-				
F	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0
	-				
Totaal incidentele lasten		30.000	0	12.000	0

Programma Omschrijving	2020	2021	2022	2023
------------------------	------	------	------	------

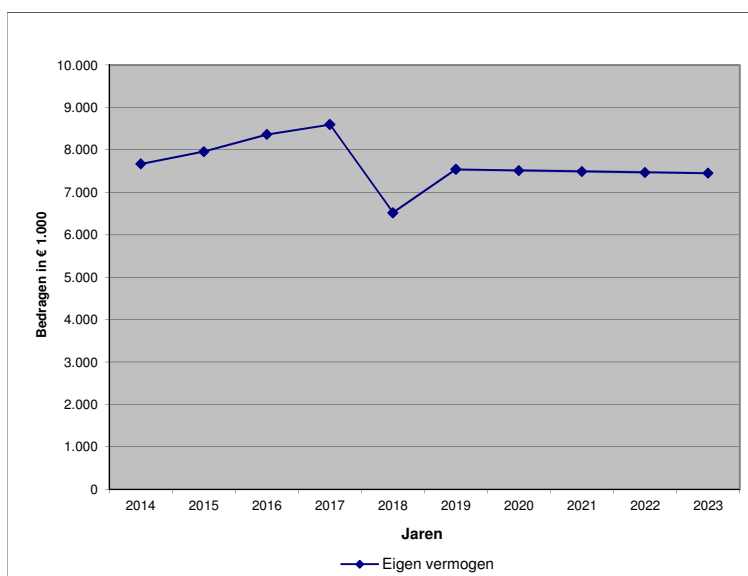
SPECIFICATIE Baten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid -	0	0	0	0
B	Verkeer en vervoer -	0	0	0	0
C	Economie & VHROSV	240.000	70.000	70.000	20.000
	Inbreng gemeentegrond - de Run	150.000	0	0	0
	Anterieure en exploitatie overeenkomst(en)	90.000	70.000	70.000	20.000
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie -	0	0	0	0
E	Sociaal domein -	0	0	0	0
F	Volksgezondheid en milieu -	0	0	0	0
	Totaal incidentele baten	240.000	70.000	70.000	20.000
	Totaal incidentele baten	240.000	70.000	70.000	20.000
	Totaal incidentele lasten	-30.000	0	-12.000	0
	Saldo incidentele baten/lasten	210.000	70.000	58.000	20.000

Bijlage F - Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen

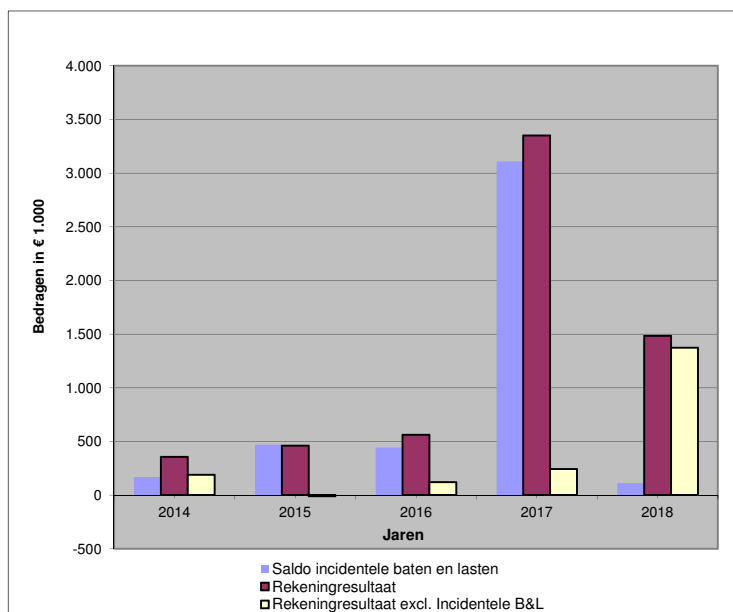
	2014 31-dec	2015 31-dec	2016 31-dec	2017 31-dec	2018 31-dec	2019 31-dec	2020 31-dec	2021 31-dec	2022 31-dec	2023 31-dec
Algemene reserve vast	617.647	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
vrij	2.618.308	2.567.751	3.028.432	4.797.241	2.675.972	3.852.856	3.852.856	3.852.856	3.852.856	3.852.856
SUBTOTAAL	3.235.955	3.567.751	4.028.432	5.797.241	3.675.972	4.852.856	4.852.856	4.852.856	4.852.856	4.852.856
Bestemmingsreserves	579.139	564.609	548.304	533.065	594.716	454.200	437.504	420.808	404.112	387.416
Grondbedrijf vast	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261	401.261
vrij	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110	1.673.110
fondsvorming	1.780.764	1.753.666	1.713.816	193.863	173.909	158.909	148.909	143.909	138.909	133.909
SUBTOTAAL	3.855.135	3.828.037	3.788.187	2.268.234	2.248.280	2.233.280	2.223.280	2.218.280	2.213.280	2.208.280
Reserves / EV TOTAAL (excl. rekeningresultaat)	7.670.229	7.960.397	8.364.923	8.598.540	6.518.967	7.540.335	7.513.639	7.491.943	7.470.247	7.448.551
Rekeningresultaat	356.000	461.000	563.000	3.351.000	1.482.949					
Reserves / EV TOTAAL (incl. rekeningresultaat)	8.026.229	8.421.397	8.927.923	11.949.540	8.001.916					
Incidentele baten	752.000	1.124.600	1.428.600	3.158.500	125.000					
lasten	585.000	654.100	986.000	49.600	14.000					
SALDO	167.000	470.500	442.600	3.108.900	111.000					
Rekeningresultaat (excl. incidentele B&L)	189.000	-9.500	120.400	242.100	1.371.949					
SALDO mutatie eigen vermogen	-240.880	395.168	506.526	3.021.617	-3.947.624					



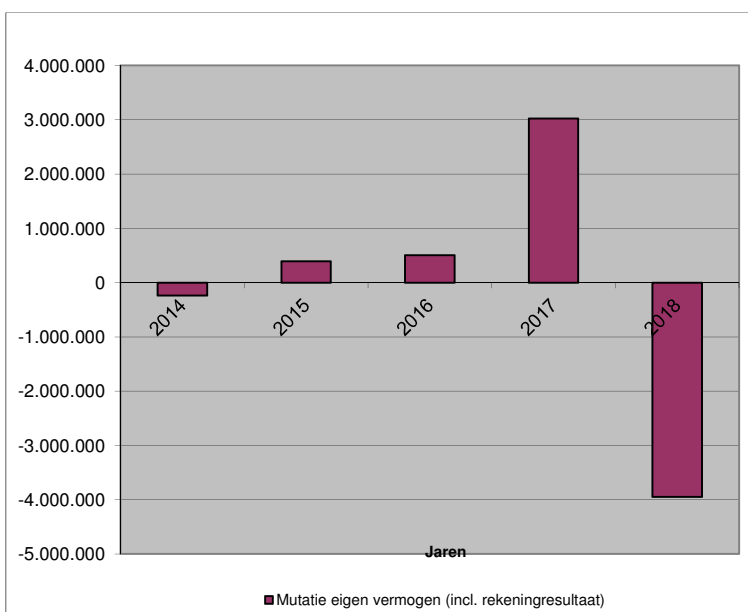
Figuur 1: ontwikkeling van de algemene reserve en reserves grondbedrijf



Figuur 2: ontwikkeling van de reserves / eigen vermogen



Figuur 3: incidentele baten versus rekeningresultaat



Figuur 4: mutatie eigen vermogen

Bijlage G - Begrotingsgegevens EMU 2020

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar T-1, T en T+1 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo.

Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

Bedragen x € 1.000		2019 (T-1)	2020 (T)	2021 (T+1)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	-168	-36	-45
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	898	946	962
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	466	480	480
- 4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.128	1.344	3.498
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord			
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	851	423	436
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-saldo		-4.783	-377	-2.537

Bijlage H - Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2020-2023

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	1-1-2020	31-12-2020	1-1-2021	31-12-2021	1-1-2022	31-12-2022	1-1-2023	31-12-2023
Vaste activa								
Immateriële vaste activa	521	521	521	521	521	521	521	521
Materiële vaste activa	23.121	22.980	22.980	24.999	24.999	24.261	24.261	24.604
Financiële vaste activa	522	514	514	506	506	498	498	490
Totaal vaste activa	24.164	24.015	24.015	26.026	26.026	25.281	25.281	25.616
Vlottende activa								
Voorraden	12.484	15.719	15.719	13.674	13.674	9.366	9.366	6.469
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.722	2.722	2.722	2.722	2.722	2.722	2.722	2.722
Liquide middelen	3	3	3	3	3	3	3	3
Overlopende activa	405	405	405	405	405	405	405	405
Totaal vlottende activa	15.614	18.849	18.849	16.804	16.804	12.496	12.496	9.599
TOTAAL ACTIVA	39.777	42.864	42.864	42.829	42.829	37.777	37.777	35.214

PASSIVA	1-1-2020	31-12-2020	1-1-2021	31-12-2021	1-1-2022	31-12-2022	1-1-2023	31-12-2023
Vaste passiva								
Eigen vermogen	7.540	7.576	7.514	7.558	7.492	7.500	7.470	7.433
Voorzieningen	717	774	774	817	817	878	878	977
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	23.837	27.217	27.217	24.697	24.697	22.677	22.677	21.157
Totaal vaste passiva	32.094	35.567	35.504	33.073	33.006	31.055	31.025	29.567
Vlottende passiva								
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	6.146	5.760	5.822	8.219	8.286	5.185	5.215	4.110
Overlopende passiva	1.537	1.537	1.537	1.537	1.537	1.537	1.537	1.537
Totaal vlottende passiva	7.683	7.297	7.359	9.756	9.823	6.722	6.752	5.647
TOTAAL PASSIVA	39.777	42.864	42.864	42.829	42.829	37.777	37.777	35.214

Bijlage I - Overzicht van geldleningen

Oorspronkelijk bedrag	Jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2020	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2020	Stand 01-01-2021	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2021
€ 1.000.000	2028	4,350%	€ 360.000	€ 0	€ 14.730	€ 40.000	€ 320.000	€ 320.000	€ 0	€ 12.990	€ 40.000	€ 280.000
€ 4.500.000	2030	3,735%	€ 1.980.000	€ 0	€ 69.901	€ 180.000	€ 1.800.000	€ 1.800.000	€ 0	€ 63.178	€ 180.000	€ 1.620.000
€ 4.000.000	2020	2,330%	€ 400.000	€ 0	€ 6.205	€ 400.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 5.000.000	2021	2,700%	€ 1.000.000	€ 0	€ 26.556	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 0	€ 13.056	€ 500.000	€ 0
€ 5.000.000	2022	1,740%	€ 1.500.000	€ 0	€ 24.980	€ 500.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 0	€ 16.280	€ 500.000	€ 500.000
€ 5.000.000	2033	2,835%	€ 3.500.000	€ 0	€ 98.584	€ 250.000	€ 3.250.000	€ 3.250.000	€ 0	€ 91.497	€ 250.000	€ 3.000.000
€ 10.000.000	2039	0,632%	€ 10.000.000	€ 0	€ 61.365	€ 500.000	€ 9.500.000	€ 9.500.000	€ 0	€ 58.205	€ 500.000	€ 9.000.000
€ 5.000.000	2039	1,000%	€ 5.000.000	€ 0	€ 49.370	€ 250.000	€ 4.750.000	€ 4.750.000	€ 0	€ 46.870	€ 250.000	€ 4.500.000
€ 6.000.000	2040	1,500%	€ 0	€ 6.000.000	€ 45.000	€ 0	€ 6.000.000	€ 6.000.000	€ 0	€ 87.750	€ 300.000	€ 5.700.000
			€ 23.740.000	€ 6.000.000	€ 396.690	€ 2.620.000	€ 27.120.000	€ 27.120.000	€ 0	€ 389.825	€ 2.520.000	€ 24.600.000

Oorspronkelijk bedrag	Jaar aflossing	Rente %	Stand 01-01-2022	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2022	Stand 01-01-2023	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2023
€ 1.000.000	2028	4,350%	€ 280.000	€ 0	€ 11.250	€ 40.000	€ 240.000	€ 240.000	€ 0	€ 9.510	€ 40.000	€ 200.000
€ 4.500.000	2030	3,735%	€ 1.620.000	€ 0	€ 56.455	€ 180.000	€ 1.440.000	€ 1.440.000	€ 0	€ 49.732	€ 180.000	€ 1.260.000
€ 4.000.000	2020	2,330%	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 5.000.000	2021	2,700%	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 5.000.000	2022	1,740%	€ 500.000	€ 0	€ 7.580	€ 500.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 5.000.000	2033	2,835%	€ 3.000.000	€ 0	€ 84.409	€ 250.000	€ 2.750.000	€ 2.750.000	€ 0	€ 77.322	€ 250.000	€ 2.500.000
€ 10.000.000	2039	0,632%	€ 9.000.000	€ 0	€ 55.045	€ 500.000	€ 8.500.000	€ 8.500.000	€ 0	€ 51.885	€ 500.000	€ 8.000.000
€ 5.000.000	2039	1,000%	€ 4.500.000	€ 0	€ 44.370	€ 250.000	€ 4.250.000	€ 4.250.000	€ 0	€ 41.870	€ 250.000	€ 4.000.000
€ 6.000.000	2040	1,500%	€ 5.700.000	€ 0	€ 83.250	€ 300.000	€ 5.400.000	€ 5.400.000	€ 0	€ 78.750	€ 300.000	€ 5.100.000
			€ 24.600.000	€ 0	€ 342.358	€ 2.020.000	€ 22.580.000	€ 22.580.000	€ 0	€ 309.068	€ 1.520.000	€ 21.060.000

Bijlage J - Beleidsindicatoren

Beleidsveld (Taakveld)	Naam Indicator	Eenheid	Boekel	Nederland	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,72	n.v.t.	2020
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,72	n.v.t.	2020
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1.015	n.v.t.	2020
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	27%	n.v.t.	2020
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% % van totale lasten	12%	n.v.t.	2020
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	47	119	2018
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	2,2	2018
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	4,8	2018
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,9	2,5	2018
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,9	5,4	2018
3. Economie	Funciemenging	%	46,9	52,8	2018
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	140,9	145,9	2018
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	1,82	2017
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	4,02	26,58	2017
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,2	1,9	16/17
5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-wekelijkse sporters	%	42,3	48,7	2016
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	528,5	774	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1,47	1,45	2015
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2,19	6,58	2015
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	71,5	67,8	2018
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,32	1,52	2015
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	15,7	39	2018
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	11,7	30,5	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	8,4	10,4	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,9	1,1	2018
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	0,3	2018
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	43	60	2018
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	34	174	2017
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	6,4	16,9	2017
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	261	230	2018
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	18,4	7,2	2016
8. Vhrosv	Demografische druk	%	73	69,8	2019
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	764	669	2019
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	801	739	2019

Bron: <http://www.waarstaatjegemeente.nl> - d.d. 13.08.2019